

Ne spreglejte zadnje strani v današnji številki!

Veliko nagradno žrebanje

ob 30. obletnici Delavske enotnosti

VSE O TEM BOSTE ZVEDELI NA ZADNJI STRANI

DE

1942 - TRIDESET LET - 1972

DELAVSKA ENOTNOST

19. FEBRUARJA 1972 - ŠT. 7 - L. XXIX

pravi naslov za denarne zadeve
ljubljska banka

Kolektiv škofjeloškega KROJA si je zgradil minulo leto novo tovarno in s tem združil vso svojo dejavnost pod eno streho. Novi prostori in sodobna tehnologija zmogočajo kolektivu KROJA produktivnost na zahodnoevropski ravni. Foto: A. Ul.

S SEJE PREDSEDSTVA RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

Soglasje s pomisleki

Ne da bi se spuščali v podrobnosti, v republiškem odboru podpirajo osnovne težnje predvidenih zakonov za odpravo nelikvidnosti

Ni neznano, da je zvezna vlada ponudila v javno obravnavo paket ukrepov za stabilizacijo gospodarstva, osnutke osnovnih zakonov za odpravo nelikvidnosti. Ta zajetni paket predvidenih zakonskih ukrepov je bil v razpravi na zadnji seji predsedstva republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. In če bi hoteli iz te razprave povzeti izhodiščno ugotovitev, potem bi vsekakor morali zapisati: delovanja napovedanih zakonskih ukrepov še ni mogoče realno oceniti, ker niso znani vsi drugi komplementarni ukrepi za stabilizacijo gospodarstva, predvsem pa devizni in zunanjetrgovinski režim, pariteta cen na domačem tržišču idr.

Res pa je hkrati tudi to, da predlagani zakonski teksti o odpravi nelikvidnosti - tako iztrgali iz drugih še napovedanih ukrepov - napovedujejo učinkovit poseg v gospodarstvo in obetajo njegov stabilnejši razvoj. Zavoljo teh spoznanj, ki pa se seveda še vedno lahko sprevržejo v svoje nasprotje, je predsedstvo republiškega odbora sindikata delavcev industrije in

rudarstva Slovenije tudi načelno podprlo vsebinsko usmeritev paketa zakonov za odpravo nelikvidnosti.

Načelno soglasje seveda še ne pomeni, da člani predsedstva ne bi izrekli tudi kritičnih pripomb k posameznim zakonom in njihovim določilom. Naj na kratko tokrat povzamemo le najpomembnejše:

- Rezervna sredstva določa republiški zakon, zato ni potrebe, da bi o namenu teh sredstev odločal zvezni zakon. Povrhu so tudi potrebe republik zelo različne: v Sloveniji, denimo, potrebujemo sorazmerno malo sredstev za pokritje minimalnih osebnih dohodkov, večino rezervnih sredstev pa porabimo za sanacijo gospodarstva, medtem ko je drugod to razmerje bistveno drugačno.

- Doslej družbenopolitičnih skupnosti izguba podjetij ni prizadela, sprememba zakona pa napoveduje drugo skrajnost, saj je predvideno, naj bi družbenopolitična skupnost vrnila delovni organizaciji, ki je ustvarila izgubo, vplačane davke in prispevke. Družbenopolitična skupnost pa bi morala biti v tem primeru izenačena z drugimi upniki, po vrhu pa sploh ni jasno, za katere skupnosti gre ter kateri prispevki in dajatve so mišljeni.

- Predvidena 20% lastna udeležba pri investicijah ne zagotavlja selektivnosti, lahko pa v nekaterih primerih resno ogrozi investicijsko dejavnost, opozarja predsedstvo.

- Predsedstvo tudi zavrača predlog zakonodajalca, naj bi poslej na

grade za učence v gospodarstvu, izdatke in nadomestila za šolanje in izobraževanje izločili iz materialnih stroškov. Ta predlog za našo republiko ni sprejemljiv, ker smo politiko razdeljevanja teh sredstev že uzakonili v samoupravnih sporazumih. Predsedstvo tudi zavrača

predlog, da bi naj črpali sredstva iz skladov skupne porabe šele ob koncu leta, ker bi se tako za eno leto odrekli sleherni skupni porabi, s tem pa ohromili vsa dosežanja prizadevanja za izboljšanje družbenega in osebnega standarda zaposlenih. S. B.

V OKVIRU

**IZ ENE
BALE SE
LAHKO
SPLETE
VELIKO
ŠTREN!**

Statusni spor med trgovino Bala in Tovarno dekorativnih tkanin Ljubljana - poenostavljeno rešeno: spor zavoljo zahteve trgovine, da se odcepi od matičnega podjetja - že dlje polni časopisne stolpce. Tako res ni potrebe, da bi zadevo vnovič pogrevali, še manj, da bi presojali, kaj je kdo kdaj rekel v tem prepiru; še najmanj pa se nam zdi potrebno razobešati umazano perilo, ki se ga je nabralo že kar čeden kup.

Vtem pa se napleta že nova štrena: sodelavci pri reviji EHO, ki jo izdaja ČZP Gospodarski vestnik, že nekaj časa zahtevajo od delavskega sveta, da jim prizna status temeljne organizacije združenega dela in s tem pravico do samostojnega odločanja o dohodku.

Stična točka tako v primeru Bale kot revije EHO je zahteva dela kolektiva, da postane samostojen v odločanju o dohodku, ki ga ustvarja, lahko bi rekli, da

vreme ni zanesljivo

zanesljiv je

ljudje zahtevajo to, ker smo še pred nedavnim zapisali v ustavna dopolnila.

Pa vendar ne!
Ko so na predsedstvu republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije obravnavali ta spora, je bilo zastavljeno tudi naslednje vprašanje: je že kdo zahteval odcepitev, ko mu je šlo slabše kot drugim delom? Kaj bi rekli, če bi vsi visoko rentabilni oddelki po tovarnah zahtevali zase status temeljne organizacije združenega dela? Kaj bi rekli, če bi vse orodnjarne, ki se nedvomno ponašajo z najvišjo renatabilnostno stopnjo v proizvodnji, zahtevale odcepitev od matičnih podjetij?

Po tej logiki lahko vsaka trafika postane temeljna organizacija združenega dela - ali pa tudi ne, če ji računica tega ne kaže! Bomo torej temeljne organizacije združenega dela ustvarjali po načelu dobri - slabi?

Ne - so pribili v republiškem odboru. To bi pomenilo razbijati delovne kolektive, kar pa je daleč od tega, kar smo hoteli doseči z ustavnimi amandmaji in s temeljnimi organizacijami združenega dela. Ne glede na tisti končni „prav“, za katerim bo stala avtoriteta paragrafa, pa je zadevi lahko priti do dna z zdravim kmečko logiko: ne more biti poglobljanje samoupravnih odnosov, če skupina ali skupinica ljudi, ki je kakorkoli dosegla izjemen položaj, sledi le svojim ozkim in neposrednim interesom; če hoče taka skupinica „izplačati“ z dohodkom, ustvarjenim z družbenimi sredstvi za proizvodnjo, preostali del kolektiva, sredstva za proizvodnjo pa uporabiti za zadovoljevanje svojih skupinsko-lastniških interesov.

Mar ne bi tako zakorakali v močvirje privatizacije, kateremu ni mogoče preceniti niti razsežnosti? S. B.

FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA ● FOTO KRONIKA

Skladno z letošnjim delovnim programom in sklepi V. kongresa Sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije je republiški odbor tega sindikata začel s seminarji s področja družbenopolitičnega izobraževanja sindikalnih delavcev. Prvi, namenjen članom medobčinskih in občinskih odborov štajerskih in pomurskih občin ter članom RO iz teh občin, je že bil prejšnji četrtek in petek v Radencih. Štiridesetim udeležencem seminarja je prvi dan spregovoril o samoupravnih sporazumih in o nalogah sindikata pri usmerjanju in delitvi dohodka ter osebnih dohodkov predsednik republiškega odbora Andrej Grahor, medtem ko je o razvoju temeljne organizacije združenega dela in vlogi sindikalne organizacije v samoupravnem sistemu govoril strokovni sodelavec RS ZSS Franči Polak. Drugi dan seminarja pa so se udeleženci seznanili z vsebino ukrepov ekonomske politike za leto 1972, o čemer je uvodoma spregovoril podpredsednik RS ZSS Jože Globačnik. — Foto služba: DE

Mestni sindikalni svet Ljubljana je v četrtek pripravil posvetovanje o problematiki temeljnih organizacij združenega dela za člane občinskih sindikalnih svetov, predstavnike občinskih konferenc ZKS in komisij za samoupravne akte delovnih organizacij pri občinskih skupščinah ljubljanskega območja. Za uvod v razpravo so se udeleženci posvetovanja seznanili z že znanimi stališči MSS Ljubljana do razreševanja vprašanj, ki se pojavljajo pri oblikovanju samoupravnih odnosov na osnovi najnovejših ustavnih dopolnil. Na podlagi teh stališč so tudi razjasnili več doslej nejasnih vprašanj, čeprav seveda ne vseh. Osnovno vprašanje, glede katerega se mnenja še vedno razhajajo, so pogoji, na osnovi katerih se sploh lahko izoblikuje temeljna organizacija združenega dela. Udeleženci posvetovanja so nato tudi sprejeli načelno stališče, naj bi vsa odprta vprašanja še obravnavali in iskali ustrezne rešitve zanje od primera do primera, saj ni mogoče svetovati rešitve, ki bi ustrezala vsem delovnim organizacijam.

SINDIKAT PTUJSKE TOVARNE »PETOVIA« PRIPRAVLJA NOV PROGRAM DELA

Samoupravljanje naj bo last vseh proizvajalcev

V programu dejavnosti sindikalne organizacije v letošnjem letu, ki ga bodo sprejeli na sindikalni konferenci v začetku marca, bodo samoupravne težnje proizvajalcev in članov sindikata izoblikovali v delovni dogovor

Pred dnevi se je v tovarni „Petovia“ v Ptujju sestel izvršni odbor osnovne sindikalne organizacije in se dogovoril, kako bi kar najbolj učinkovito pripravil letošnjo delovno konferenco. Na tej konferenci se bo namreč „treba odkrito in pošteno pogovoriti o vsem, kar smo že naredili in kar bomo morali še storiti,“ je na sestanku rekla Francka Petrovič, predsednica izvršnega odbora, „da bi naš sindikat kot organizacija delavcev spodbujal in organiziral prizadevanja za čim boljše samoupravljanje.“

Gre za takšno delavsko samoupravo, ki bo odprla vsa vrata pobudam za večjo proizvodno in poslovno učinkovitost, hkrati pa zagotavljala vsem delavcem enake možnosti pri odločanju.

Po poročilih o dejavnosti sindikata in o gospodarjenju delovne organizacije v minulem letu bodo na konferenci govorili o spremembah v internih samoupravnih aktih, ki jih je treba prilagoditi zahtevam ustavnih dopolnil; predlog sprememb bodo poprej objavili, da bi lahko vsi zaposleni povedali o njem svoje mnenje. To velja

tudi za predlog novega programa sindikalne dejavnosti, ki ga bodo sprejeli na konferenci.

Pri izdelavi svojega programa bodo upoštevali pobude akcijskega programa, ki ga je sprejela II. konferenca Zveze komunistov Jugoslavije, sklepe nedavnega kongresa sindikata delavcev živilske in tobačne industrije Slovenije, pa tudi svoje izkušnje. Pred tedni so namreč na sestanku vsega kolektiva — o njem smo v našem listu že poročali — sicer zavrnili neupravičene obtožbe skupine delavcev na račun direktorja in uprave podjetja, obenem pa so med drugim ugotovili, da je njihova samouprava še vedno pomanjkljiva, ker v njej ne sodeluje večina delavcev, da so premalo storili za samoupravno izobraževanje proizvajalcev in da njihov način informiranja delavcev o vseh pomembnih zadevah v delovni organizaciji ni dovolj učinkovit. Odkrit pogovor o vseh teh pomanjkljivostih bo omogočil izvršnemu odboru kot predlagatelju programa, da sestavi takšen predlog delovnega dogovora, ki bo zagotovil konkretno akcijo za izboljšanje samoupravnih razmer, hkrati pa omogočal vsem članom sindi-

kata, da aktivno sodelujejo v delu svoje organizacije.

Letošnja delovna konferenca sindikata v ptujski „Petovii“ bo torej pomemben mejnik v dejavnosti sindikalnega kolektiva v tej delovni organizaciji. Zato bomo o podrobnostih njihovega delovnega dogovora še pisali.

P. s.: Bralcem našega tehnika v tovarni „Petovia“ sem dolžan kratko pojasnilo; v članku, ob-

javljenem v 3. letošnji številki *Delavske enotnosti pod naslovom: „Premalo samoupravljanja in preveč opravljanja“ sem zapisal tudi misel iz razprave tovariša Novaka na sestanku kolektiva. Da ne bo nesporazumov — v tej delovni organizaciji delata namreč dva s tem priimkom — naj povem, da gre za izjavo šoferja Slavka Novaka.*

JANEZ VOLJČ

RAVNE NA KOROŠKEM

Skupna akcija

Občinski vodstvi zveze sindikatov in Zveze komunistov na Ravnah na Koroškem sta se odločili, da bosta s skupnim akcijskim programom opredelili najpomembnejše naloge subjektivnih sil v Mežiški dolini pri odpravljanju socialnih razlik. Ta akcijski program bo tudi osnova za sestavljanje konkretnih programov povsod tam, kjer lahko neposredno vplivajo na zmanjšanje teh razlik.

Na Ravnah bodo posvetili pri uveljavljanju politike Zveze sindikatov in Zveze komunistov o socialni diferenciaciji posebno pozornost informiranju komunistov in delovnih ljudi o ciljih te politike in njihovem usposabljanju za uresničevanje nalog. Tako bodo morali v delovnih organizacijah pripraviti sestanke, na katerih bodo seznanili zaposlene s sprejetimi stališči o socialnem razlikovanju. Predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta in komite Občinske konference ZK Ravne na Koroškem bosta informirala vodilne delavce v delovnih organizacijah, krajevnih skupnostih in v občini o njihovih konkretnih nalogah in o odgovornosti za uresničevanje teh nalog. Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta in komite občinske konference ZKS bosta zahtevala, da sprejmejo akcijske programe tudi osnovne organizacije sindikata, delavski sveti delovnih organizacij, občinska skupščina, strokovne službe delovnih organizacij, upravni organi občinske skupščine, samoupravni organi interesnih skupnosti, šol itd. Akcijski programi bodo morali biti konkretni, izhodišče za njihovo izdelavo pa ocena razmer.

HRASTNIK

USPEL SEMINAR

Pred dnevi je bil v Steklarni Hrastnik celodnevni seminar za vodstva osnovnih organizacij sindikata nekaterih hrastniških podjetij, ki so se ga udeležili tudi člani samoupravnih organov številnih delovnih skupnosti te zasavske občine. Na njem so izčrpno razpravljali o nalogah sindikatov pri uresničevanju akcijskega programa republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, o nalogah po 21. seji predsedstva in 2. seji konference ZKJ, zlasti pa o vlogi sindikatov pri ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela. O tem sta na seminarju govorila podpredsednik republiškega sveta slovenskih sindikatov Jože Globačnik in predsednik komisije za samoupravljanje in samoupravne odnose Mitja Svab.

Seminar, udeležilo se ga je skoraj 70 sindikalnih delavcev, je med drugim potrdil pripravljenost sindikalnih organizacij, da se z vso odločnostjo lotijo ustanavljanja temeljnih organizacij združenega dela in da želijo prispevati svoj delež pri utrjevanju vseh oblik samoupravljanja, zlasti pa poglobljanju samoupravnih odnosov. Na seminarju so sprejeli tudi nekaj praktičnih izhodišč za nadaljnje delo vodstev osnovnih organizacij sindikata in razčistili nekatera vprašanja o vlogi sindikatov v našem družbenopolitičnem življenju. —m

POTREBA IN SPOZNANJE

Načrtno in brez nestrpnosti se moramo lotiti uveljavljanja in izpopolnjevanja samoupravnih sporazumov — to je ena od ugotovitev sindikalnih delavcev v prometu in zvezah

Seminarji, ki jih RO sindikata delavcev v prometu in zvezah v teh dneh prireja za člane vodstvenih organov na vseh ravneh, opozarjajo, da se članstvo zavzema za razvoj in izpopolnjevanje sistema samoupravnega sporazumevanja o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

Vse bolj očitno je tudi spoznanje, da bo razvoj na tem področju toliko hitrejši, kolikor hitreje bodo kolektivi prilagajali sedanje pravilnike o delitvi osebnih dohodkov vsebini veljavnih samoupravnih sporazumov. To „soočanje“ bi namreč — tako smo lahko slišali na seminarjih — lahko razkrilo še številne podrobnosti, ki vplivajo na nekatere razlike pri vrednotenju enakih ali podobno zahtevnih in napornih del, jezo in tudi slabe odnose povsod tam, kjer se ljudje čutijo prizadete v

primerjavi z razmerami v sorodnih kolektivih.

Ugotovitve s seminarja v Radencih pa tudi z drugih seminarjev kažejo, da v vseh kolektivih ne vrednotijo na enak način, denimo, vpliva delovnih razmer ali pa dela v podaljšanem delovnem času, čeprav so s samoupravnimi sporazumi izplačila enotno urejena. Značilen primer tovrstnih razlik pomeni vrednotenje pa tudi ugotavljanje nadur v cestnem transportu. Nekateri kolektivi na primer priznavajo in plačujejo samo tiste nadure, ki jih voznik, drugi voznik in sprevodnik dejansko prebije na voznji. Drugi kolektivi pa po sedanjih pravilnikih priznavajo tudi tako imenovane „čakalne ure“, saj njihova vozila ostajajo na terenu preko rednega delovnega časa voznikov in sprevodnikov tudi zaradi tega, ker se pač morajo držati voznega reda ali čakati zaradi nakladanja in razkladanja tovora.

Pobuda sindikatov v skupščini

Republiški odbor sindikata delavcev v prometu in zvezah je v torek v imenu RS ZSS in v lastnem imenu odposlal predsedstvu republiške skupščine SR Slovenije predlog za spremembo republiškega zakona o javnih cestah. Iz tega predloga, ki sicer pomeni prvo konkretno zakonodajno pobudo sindikatov, ki jo le-ti imajo po najnovejših ustavnih dopolnilih, sledi, da se sindikati potegujejo za spremembo 24. in 113. člena navedenega zakona in da v zvezi s tem terjajo drugačno opredelitev samoupravnih pravic in dolžnosti delavcev, zaposlenih v tehničnih enotah republiške cestne skupnosti oziroma za drugačen sestav iniciativnega odbora, ki naj bi pripravil vse potrebno za ustanovitev te skupnosti.

Podrobneje o tej sindikalni zakonodajni pobudi smo že poročali v članku „Za enakopravnost vseh delavcev“, objavljenem v peti letošnji številki našega lista.

—mg

Ko bomo opredeljevali in razčiščevali vse tisto, kar zdaj ni dovolj jasno, bomo tako pri „popravljanju“ samoupravnih sporazumov kot pri spreminjanju pravilnikov o delitvi osebnih dohodkov morali upoštevati rešitve, ki so se v konkretni praksi posameznih kolektivov že pokazale dobre in spodbudne, so enotno menili udeleženci sedanjih seminarjev za sindikalne delavce vodstvenih organov sindikata delavcev v prometu in zvezah.

—mG

Pravna posvetovalnica DE

VPRAŠANJE:

V naši delovni organizaciji primanjkuje nekatere vrste kvalificiranih delavcev, zlasti v mesarski stroki. Želeli bi pridobiti več mladih ljudi, s katerimi bi sklenili učne pogodbe in jim omogočili poklicno izobraževanje v smislu zakonitih predpisov. Vendar se javljajo na naše razpise v glavnem le takšni, ki nimajo končane osnovnošolske obveznosti. Zanima nas, ali lahko sklenemo učne pogodbe tudi s takšnimi mladimi ljudmi, ali moremo skleniti učne pogodbe le s tistimi, ki imajo uspešno zaključeno celotno osemletno osnovnošolsko obveznost.

ODGOVOR:

KLAVNICA — LJUTOMER

Po čl. 2. zakona o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij mora tisti, ki se želi izobraževati po tem zakonu, izpolniti osnovnošolsko obveznost. Čl. 27 istega zakona določa, da sme skleniti učno pogodbo tisti, ki je dopolnil osnovnošolsko obveznost. Če delovna organizacija sprejme v izobraževanje osebo, ki ne izpolnjuje s tem zakonom določenih pogojev (tudi pogoj izpolnje-

ne osnovnošolske obveznosti), se kaznuje za prekršek z denarno kaznijo do 5000 dinarjev. Če je torej za stroko, za katero bi hoteli usposobiti kadre, predpisano izobraževanje po zakonu o poklicnem izobraževanju in o urejanju učnih razmerij in to prav gotovo je! — lahko sklenete učne pogodbe le s tistimi, ki so uspešno dokončali osemletno osnovnošolsko obveznost. Če so posamezni kandidati toliko zainteresirani za poklic, imajo možnost dokončati osnovno šolo z izrednim izobraževanjem, denimo v večerni šoli, ter nato skleniti učno pogodbo. Morda bi za konkretne možnosti izvedeli na ustrezni strokovni šoli.

M. LIPUŽIČ

KUPON DE — Pravna posvetovalnica

POSKUS JE V CELOTI USPEL!

Pred tremi tedni smo napovedali poskus občinskega sveta Zveze sindikatov Kranj in kranjske delavske univerze, da bi letošnje politično šolo za sindikalne delavce še bolj približali potrebam dela sindikalnih delavcev v osnovnih organizacijah sindikata. Laskave ocene udeležencev prvega cikla predavanja in praktičnega dela o novih spoznanjih in pridobljenih izkušnjah to vsekakor potrjujejo. Skoraj soglasno so ocenili delo v šoli približno takole: „... Vrednost letošnje šole je ne samo v nazornem podajanju predavateljev, marveč predvsem v tvornem praktičnem delu, v katerem ste nam pokazali, kako lahko sindikalna organizacija v delovni organizaciji zares pomeni subjektivno silo...!“

V uvodnem predavanju politične šole za sindikalne delavce je spregovoril o sindikatih kot sestavnem delu družbenopolitičnega sistema tajnik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Jože Marolt. Osredotočil se je predvsem na mesto ter vlogo sindikatov kot organizacije delavcev in delavskega razreda v našem gospodarskem, družbenem in političnem življenju. Zelo nazorno je udeležencem prikazal, kaj je treba razumeti pod pojmom, da je sindikalna organizacija v delovni organizaciji tista subjektivna sila, ki lahko s svojim delovanjem v mnogočem usmerja tako poslovne kot tudi samoupravljavske tokove združenih proizvajalcev. V svoji razlagi, kaj pomeni sprejeti ustavni amandma XXXI k slovenski ustavi, je smiselno izvedel v njem zapisano pravico sindikatov do zakonske pobude, do vsakršne smiselne in nujne samoupravljavske pobude osnovne sindikalne organizacije v delovni organizaciji... In da je predavanje pritegnilo pozornost udeležencev in jim nakazalo številne spodbude za njihovo delo v svojih osnovnih organizacijah, dokazuje živahna razprava po predavanju, v glavnem posvečena akcijskemu programu sindikatov Slovenije in seveda temu, kako naj bi ga uresničevali v osnovnih sindikalnih organizacijah...

Teden dni pred pričetkom prvega cikla predavanj so udeleženci šole prejeli skrajšano poslovno poročilo podjetja X za leto 1971 s priporočilom, naj

ga temeljito preštudirajo. Zakaj...? Ker je bilo v programu šole pokazati, kako naj bi sedaj, v drugi polovici februarja, v vsaki delovni organizaciji organizirali najširšo javno razpravo zaposlenih o lanskem poslovnem uspehih, o ugotovitvah zaključnega računa ter tako omogočili vsem zaposlenim vplivati na razporeditev ostanka dohodka.

In res...! Po uvodnem predavanju so poslušali predavanje Dušana Rebolja o komuniciranju v manjši skupini, o informativnem sestanku, o pisanju vabila za udeležbo na sestanku ter o pripravi in vodenju sestanka in končno o pripravi zapisnika ter poročila o sklepih in ugotovitvah sestanka. Potem so obravnavano tematično praktično preizkusili. Nato so sami pripravili informativni sestanek in na njem po poročevalčevih pojasnitvah sklenili v najširši javni razpravi pretresti oba variantna predloga o porabi ostanka dohodka.

Ker osnovna organizacija sindikata, ki so jo predstavljali nekateri udeleženci šole, ni bila zadovoljna z nobenim izmed predlaganih načinov porabe ostanka dohodka, se je za sejo delavskega sveta odločila temeljito pripraviti in predložiti drugačno razdelitev. Podobno so se na sejo delavskega sveta pripravili tudi zagovorniki prvotnih dveh variantnih predlogov - dve skupini udeležencev šole.

Potem so se zbrali na seji delavskega sveta, ki je dokončno razpravljala in odločala o porabi ostanka dohodka. Ker prvi

predlog, po katerem naj bi kar 6.000.000 dinarjev porabili za poslovni sklad in le 334.000 dinarjev za osebne dohodke, pa tudi drugi predlog, po katerem naj bi porabili za poslovni sklad le 4.622.000 dinarjev, za osebne dohodke pa kar 1.702.000 dinarjev, po oceni osnovne sindikalne organizacije nista bila sprejemljiva, so po burni razpravi navsezadnje sprejeli „sindikalno“ varianto. Za poslovni sklad so namenili 5.294.000 dinarjev, za osebne dohodke po zaključnem računu 1.030.000 dinarjev, kar pomeni zmanjšanje lanskega zaostanka poprečnih osebnih dohodkov za poprečnimi osebnimi dohodki gospodarstva občine od 18 % na 4 %.

Medtem ko je večina udeležencev šole razpravljala in odločala o zaključnem računu, je nekaj preostalih udeležencev šole sestavljalo zapisnik seje delavskega sveta, trije pa so kot člani odbora za obveščanje sestavili kratko poročilo. Že slabo uro po koncu seje so že pripravili in razmnožili na preprostem šapirografu interni bilten „Obvestila“ za vse člane delovne skupnosti X, h kateremu so nadrobno razložili, kaj je delavski svet sklenil in kako bodo porabili ostanek dohodka.

Udeleženci politične šole za sindikalne delavce so pokazali pri svojem praktičnem delu takšno zavzetost, da jih je bilo treba prej zadrževati med razpravo na seji namišljenega delavskega sveta, kot spodbujati. Nekajkrat je bilo slišati iz njihovih ust približno takole mnenje: „... Ko bi tudi pri nas v podjetju vselej takole obvestili kolektiv, mu omogočili izražati svoje predloge in pripombe k predlaganim odločitvam ter ga o sprejetih odločitvah tudi nadrobno seznanili!“

Po vsem povedanem najbrž ni pretirana trditev, zapisana v naslovu tega poročila, da je poskus kranjske sindikalne šole v celoti uspel! D. R.

diferencirana uporabnost baterij

ZMAJ

vam omogoča optimalno izkoriščanje energije

super

zlata — za zahtevne aparate

extra

srebrna — za navadne aparate

normal

črna — za razsvetljavo

ZASAVSKI SINDIKATI ZA IZČRPNO ANALIZO ZAKLJUČNIH RAČUNOV GOSPODARJENJA V MINULEM LETU

Nič več po starem

Številke naj bodo samo pripomoček, da si bodo delovni ljudje ustvarili podobo o razmerah v delovni organizaciji

Ni dvoma, da je republiški svet slovenskih sindikatov z nedavnimi področnimi posvetovanji po Sloveniji uspel. Videti je, da je mobiliziral ne samo občinska sindikalna vodstva, pač pa tudi številne sindikalne delavce v osnovnih organizacijah. Čeprav na zasavskem posvetovanju niso posebej spregovorili o vlogi sindikatov pri organizaciji razprave o zaključnih računih za minulo leto, prav zdaj v revirjih potekajo priprave za to, da bi delovni pogovori o gospodarjenju v minulem letu dobili pravo vsebino in mobilizirali članstvo za letošnje naloge.

V Zasavju poudarjajo, da so vsa vodstva osnovnih organizacij sindikata dolžna temeljito pripraviti zbornice kolektivov ali po obratih, na katerih bodo delavci spregovorili o zaključnih računih gospodarjenja za leto 1971. V nobenem primeru ne bi smeli dovoliti, da bi se ta posvetovanja sprevrgla v golo formalnost, saj imajo proizvajalci pravico zvedeti za rezultate svojega dela in so dolžni te dokumente potrditi. In čeprav v številnih sindikalnih vodstvih dobro vedo, da tudi sedanji zaključni računi ne bodo dali prave podobe poslovanja in gospodarjenja, ker je tehnika njihovega sestavljanja zastarela, sindikati v Zasavju vseno trdijo, da jih bo mogoče obrazložiti kolektivom, da bodo le-ti dobili popolnejšo predstavbo o razmerah v svojih delovnih skupnostih.

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

poljuven

Razumljivo je, da kolektive in njihove osnovne organizacije sindikata pri tem zanima ustvarjanje dohodka, dohodka za razdelitev in sredstev za osebne dohodke, ekonomičnost gospodarjenja, gibanje stroškov in kazalci uresničevanja politike stabilizacije, zlasti pa jih zanimajo prvi rezultati uveljavljanja samoupravnih sporazumov o usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov. Zato ni naključje, da bodo na občinskem sindikalnem svetu v Hrastniku analizirali ob tej priložnosti tudi izpolnjevanje posameznih določil samoupravnih sporazu-

mov, zlasti pa o tem, kako so vodstva podjetij spoštovala določila o izplačevanju potnih stroškov, kilometrine, dodatkov za nočno in nadurno delo.

V Zasavju tudi pravijo, da bi morali ustvariti tak sistem poročanja o zaključnih računih, ki bi vsakemu zaposlenemu zagotavljal, da se bo lahko seznanil z najvažnejšimi ukrepi gospodarjenja v minulem letu. Zato zlasti sindikati zatrjujejo, da po starem ni več mogoče obravnavati zaključnih računov, pač pa kaže storiti vse, da ne bi naštevali golih števil in podatkov, marveč da so številke samo pomagalo, ki naj kolektivom osvetli podobo razmer v vsaki delovni skupnosti. Te zahteve so upravičene tudi zavoljo tega, ker sindikati sodijo in poudarjajo, da ne gre samo za seznanjanje, pač pa tudi za mobilizacijo kolektivov za letošnje gospodarjenje in za uresničitev osnovnega načela naše družbe, da je delavec nosilec razširjene reprodukcije. —m—

Kakšen sindikat si želimo v sedanjih razmerah

Pred II. konferenco Zveze sindikatov Jugoslavije

Na vprašanje, kakšen sindikat si želimo na današnji stopnji razvoja samoupravnih odnosov, so sindikati Slovenije skušali odgovoriti tako s statutom kot s programom političnih ciljev in nalog, ki so ju sprejeli že na svoji II. konferenci v maju 1970. leta.

Program političnih ciljev in nalog je bil in je še močno odmeven, je sredstvo mobilizacije delovnih ljudi - in to predvsem zavoljo tega, ker je nastajal v širokih razpravah v bazi - v osnovnih in občinskih organizacijah sindikata.

Pri uresničevanju programa političnih ciljev in nalog pa smo se v sindikatih Slovenije vse pogosteje srečevali z zahtevami, da je na podoben način treba opredeliti sindikate in določiti njihove politične cilje in naloge tudi na ravni Jugoslavije. Podobne pobude so prihajale tudi iz drugih republik, in to predvsem zaradi tega, ker je in bo tudi v bodoče določen del interesov, predvsem pa zgodovinskih ciljev možno uresničiti le v Jugoslaviji kot celoti, v Jugoslaviji kot enakopravni skupnosti narodov in narodnosti.

Iz teh pobud so vzniknile priprave na II. konferenco sindikatov Jugoslavije že v prvem polletju minulega leta. Končno so te priprave danes tako daleč, da je predsedstvo sveta ZSJ dalo v javno razpravo teze, ki imajo naslov: „Sindikat v samoupravnih družbenoekonomskih in političnih razmerah.“ Teze obravnavajo tri pomembna področja, in sicer družbenoekonomski položaj delavskega razreda, sindikati v nadaljnji graditvi samoupravnega političnega sistema ter značaj, metode dela in organizacijska načela sindikatov.

Teze so tako zastavljene, da bodo nedvomno sprožile široko razpravo v vseh organizacijah sindikatov. Menim, da bi morala vsaka organizacija v delovni organizaciji, občini ali republiki kritično pretresti svoje dosedanje delo, pri čemer ji bodo teze v veliko pomoč. V razpravi torej teh tez ne bi smeli le ocenjevati, temveč bi jih morali soočiti z lastnimi ocenami in lastno dejavnostjo, ker bo le na ta način mogoče na II. konferenci priti do zaključkov, ki bodo resnično odražali razpoloženja in napredna hotenja članstva.

Tudi sam želim v nekaj nadaljevanjih prispevati k oblikovanju dokumentov II. konference, hkrati pa morda na konkretnih primerih spodbuditi del organizacij, da se lotijo organizirane javne razprave o svojem delu in o problemih, s katerimi se vsakodnevno srečuje delavski razred.

Zelo resni ekonomski problemi prav gotovo negativno vplivajo na življenjske razmere delavcev in tako ustvarjajo nestabilnost tudi v političnem življenju. Srečujemo se z neskladji med koncepti in njihovim uresničevanjem, kar tudi prispeva svoj delež, da se pomembna družbena vprašanja ne rešujejo tako kot si delavski razred želi. V teh ugotovitvah moramo iskati izhodišča za II. konferenco ZSJ, izhodišča za opredelitev močne in enotne demokratične, samoupravne in akcijsko učinkovite organizacije sindikatov.

Razpoloženje med članstvom, ki je v Sloveniji nastalo po drugi konferenci sindikatov Slovenije, naravnost spodbuja prizadevanja, da se sindikati mnogo močneje organizirajo in uveljavijo kot dejavniki enotnosti delovnih ljudi ter celotne družbe v slovenskih in jugoslovanskih razmerah.

Tako so sindikati Slovenije razumeli in še razumejo v minulem letu sprejeta ustavna dopolnila, predvsem XXI. in XXII. dopolnilo, ki usmerjata k odločnejši akciji za večji vpliv delavcev, organiziranih v sindikate, v naši

PIŠE: JOŽE MAROLT

družbi. V sindikatih Slovenije razumejo zahtevo po večjem vplivu ne samo kot večjo moč sindikalnih forumov, temveč predvsem kot možnost za resnično uveljavljanje sindikalnega članstva - delovnih ljudi v združenem delu. V sindikatih Slovenije smo se torej borili in se borimo tudi danes za polno uveljavitev vpliva delavcev povsod, kjer se odloča, tako znotraj delovnih organizacij kot na vseh drugih ravneh naše družbe. S tem si prizadevamo doseči organiziran večji vpliv delavskega razreda in celotne samoupravne baze v združenem delu in v sistemu družbene reprodukcije. Menim, da je prav to v duhu ustavnih sprememb, ki odpirajo nove in večje možnosti v tem smislu. Še posebej pa v takem organiziranem vplivu vidimo jamstvo za integracijo vseh naprednih družbenih interesov, ki se združujejo z interesi delavskega razreda in njegovimi zgodovinskimi cilji. Na temelju teh prizadevanj smo v Sloveniji tudi izoblikovali posebno dopolnilo k republiški ustavi, ki govori o ustavni opredelitvi delavčevih pravic glede organiziranja v sindikate, da se z njihovo pomočjo bori za uresničenje svojih interesov. To ustavno dopolnilo pa z druge strani zagotavlja sindikatom možnost za uresničev-

vanje njihove vloge in za večje vplivanje na družbene odločitve (podrobno bo o tem govora v naslednjem sestavku). Takšno opredelitev in zagotovilo zahtevajo sedaj sindikati Slovenije tudi v statutih občin, še zlasti pa v statutih delovnih organizacij. S tem želijo doseči, da se interes delovnih ljudi izraža na vseh ravneh, med seboj usklajuje in združuje v enoten in celovit družbeni interes, ki mora postati odločilen pri vsakem družbenem odločanju.

Prepričan sem, da je tako organiziran interes v republiških in nacionalnih razmerah najbolj učinkovito poročilo proti nastajanju odtujenih centrov politične moči, ki se povezujejo s finančnimi in ekonomskimi centri mimo samoupravljanja in mimo interesov delovnih ljudi. Taki centri politične moči se potem po pravilu prikazujejo kot nosilci edino pravega nacionalnega interesa in s tem dezintegriirajo samoupravno družbo v republikah in med narodi. To pa v končni posledici vodi k podrejanju samoupravljanja posameznim skupinam v družbi pod videzom ustvarjanja nacionalne enotnosti, obenem pa razbija enotnost jugoslovanske skupnosti, ker ustvarja konflikte in spore v bitki za premoč med republikami in narodi.

Na nacionalni ravni organiziran interes delavskega razreda in njegov večji vpliv v nacionalnih razmerah ne more biti nacionalističen, ker vsebuje solidarnost vsega delavskega razreda in je obenem interes celotnega delavskega razreda Jugoslavije, po svojem značaju pa internacionalističen. Vsa odprta vprašanja med narodi in republikami se v taki organizaciji rešujejo s stališča današnjih in prihodnjih interesov delovnih ljudi, ne pa s stališča interesov večje ali manjše nacionalne moči, ki postavlja v ospredje nacionalno sebičnost in slabi enotnost jugoslovanske samoupravne skupnosti. Prav zavoljo tega smo se v sindikatih Slovenije organizirano in konkretno vključili v bitko za uresničevanje vseh ustavnih dopolnil, še posebej pa tistih (XXI., XXII., XXIII.), ki odpirajo možnosti za popolnejšo uveljavitev delovnega človeka v združenem delu. Že prve ugotovitve tako zastavljene akcije nedvomno govorijo, da so delovni ljudje Slovenije trdno odločeni, da ustavna dopolnila čim hitreje in čim dosledneje uresničijo. Hkrati s tem pa se sindikati še tu in tam srečujejo tudi z odpori določenih struktur, predvsem tistih, ki se težko sprizajajo z dejstvom, da je začela kopneti oblast v njihovih rokah. Seveda pa ta oblast ne bo kopnela sama po sebi in se bodo zato sindikati morali spustiti v konkreten boj in javno pokazati na tiste, ki mislijo, da se ne bo nič spremenilo in da bo sedanja zagnanost za uresničitev ustavnih dopolnil skopnela kot pomladanski sneg. S konkretno bitko jim bo treba dokazati, da so v veliki zmoti, ter jim povedati, da s takimi pojmovanji ne morejo v naši družbi več opravljati odgovornih dolžnosti.

V procesu uresničevanja ustavnih dopolnil v delovnih organizacijah, občinah in v republiki pa se kaže tudi vse večja zavzetost za tesnejše povezovanje v jugoslovanskih razmerah, na temelju dejansko spoznanjih interesov. S tem želim posebej poudariti, da je močan vpliv delovnega človeka v združenem delu na odločitve na vseh ravneh in hkrati dejansko spoznanje interesov posamičnih delovnih organizacijah in družbeno-političnih skupnosti največje in najmočnejše zagotovilo za razrešitev današnjih političnih in ekonomskih problemov. To pa pomeni, da uresničevanje vsebine ustavnih dopolnil postaja resnični most za čvrsto povezovanje delavskega razreda in delovnih ljudi v Jugoslaviji. (NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

Komentatorjev stolpec

NA PRAVI
POTI

Vse do druge seje konference ZKJ je del gospodarstvenikov izražal bojazen, da se bomo morali v gospodarstvu vrniti v čase „trde roke“ in uravnavanja gospodarskih tokov iz centra, če se hočemo izogniti resni gospodarski krizi. To pa se ni zgodilo, saj kolesa zgodovine ni mogoče zavrteti nazaj brez hude gospodarske in družbene škode. Izkazalo se je, da terjata samoupravni razvoj in reševanje vprašanj ekonomskega sistema in razvoja dosledno uresničevanje tržne usmeritve in ekonomskih kriterijev. Predvsem od tega je namreč odvisno, ali bodo nosilci gospodarskih sklepov imeli tudi ekonomsko odgovornost za svoje ravnanje in poslovne ukrepe. Nujno je treba združiti sproščeno pobudo delovnih ljudi s tveganji in ekonomsko odgovornostjo, saj brez tega sistem ne more uspešno delovati. Pri tem pa je bistvenega pomena, da samoupravljavci razpolagajo z ustvarjenim dohodkom, ga kontrolirajo in imajo neposreden odnos do vsakega dela dohodka, ki se steka po kanalih banke, prometa, državnih ali drugih skladih, uresničiti se mora načelo o združitvi delovnega človeka v združenem delu s sredstvi in rezultati njegovega dela.

In zato smo se odločili upreti protitržnim pojavom, ki se kažejo v težnji, da bi živeli na račun drugih in se brez sankcij čezmerno zadolževali. Iz dejstva, da se je naša družba odločila za tržno-plansko gospodarstvo in samoupravljanje, sledi, da moramo sprejeti tudi vse posledice, ki iz tega izvirajo. To pomeni, da je potrebno v oblikovanju gospodarskega sistema in gospodarske politike ter ravnanju gospodarskih in drugih subjektov spoštovati tržišče in zakon vrednosti v njuni celovitosti in ju uporabiti na širšem področju. Tega pa ni mogoče doseči z enostavnim prenosom tržnih kategorij v naš sistem. Ob spoštovanju objektivnih zakonitosti za finančno tržišče, vloge bank, trgovine na debelo in podobno, moramo najti rešitve, ki bodo v skladu s samoupravnim socialističnim proizvodnim odnosom.

Enotno tržišče terja tudi medsebojno odvisnost in odgovornost vseh subjektov gospodarjenja in vseh republik in pokrajin, usklajenost posameznih elementov gospodarskega sistema in gospodarske politike ne glede na to, kdo je pristojen za sprejemanje zakonov in odločitev. Zemarjenje tega dejstva in avtonomno reševanje vprašanj sistemske narave in razvojne politike v republikah in pokrajinah, ki vplivajo na položaj drugih republik in pokrajin, lahko povzroči neugodne gospodarske in politične posledice v državi.

Ko smo se že izrekli za enoten trg, za samoupravljanje in razvoj sistema, ki izhaja iz narave našega samoupravnega proizvodnega odnosa in potreb razvoja samoupravljanja, imamo tudi medsebojne obveznosti in odgovornosti. Ni mogoče ustvariti sistema po subjektivni volji, neodvisno od ekonomskih zakonitosti, od notranjih in zunanjih razmer in od naših odločitev. Če se ravnamo po logiki osnovnega proizvodnega odnosa z vsemi posledicami in spoštujemo načela sistema družbene in gospodarske reforme, ki ima za našo usmeritev trajnejši pomen, je prostor za izpopolnitev sistema določen in ni težko priti do sporazuma in rešitve.

Pri reševanju sistemskih in ekonomskih vprašanj torej ni mogoče delati kompromisov na račun samoupravnih osnov družbenoekonomskega sistema ter enotnega tržišča. Izkušnje nas učijo, da noben interes, ki je v sporu z interesi drugih, ne more biti v celoti sprejet, marveč bo sprejet samo tisti, ki je v skladu s skupnimi dolgoročnimi interesi, ki povezujejo oblike združenega dela, republik in pokrajin. Tega dejstva pa se še vse premalo zavedamo!

V. K.

Zakaj mačehovski odnos
do delavcev v Transportu Maribor

Odprto pismo delavcev Transporta Maribor slovenski javnosti

Transport Maribor je bil ustanovljen 1. februarja 1967 leta kot delovna enota matičnega podjetja Transport Radovljica, dotedanjega poslovnega združenja. To podjetje se je odločilo za ustanovitev te delovne enote v Mariboru zaradi tega, da bi razširilo svojo dejavnost. V Mariboru je bil takrat v tem kolektivu vodja Stanko Flis, ki ga je imenovala radovljiško podjetje. Enota je imela 17 kooperantov, ki so bili pravzaprav njeni ustanovni člani. Ob ustanovitvi radovljiško podjetje tej enoti ni dalo drugega kot ime in ji je prepustilo vso organizacijo dela in razvoja.

Enota Transport Maribor je delala ves mesec dni brez potrebnih poslovnih prostorov, telefona in pisarniške opreme. Vodja je samoiniciativno in s pomočjo kooperantov začel iskati pisarniške prostore. Uspelo mu je, da jih je dobil v stari kaznilnici na Pobrežju, kjer je podjetje Grafičar začasno odstopilo enega svojih prostorov.

Ceprav je radovljiško podjetje ob ustanovitvi enote v Mariboru obljubilo in zagotovilo vso pomoč in vsa potrebna sredstva za pričetek dela, tega ni storilo, tako da je bila enota popolnoma prepuščena sama sebi. Vodja mariborske enote ni prejel od matičnega podjetja tri mesece osebnih dohodkov niti potrebnega denarja za pisarniške potrebščine. Kooperanti, ki so v teh treh mesecih opravili usluge za matično podjetje v vrednosti 3.500 dinarjev realizacije, niso za to prejeli nobenega plačila, čeprav so se vsa sredstva stekala na račun radovljiškega podjetja. Zato so se vodja enote in kooperanti sestali in izbrali 3-člansko delegacijo, ki je zahtevala od matičnega podjetja svoj lastni žiro račun in samostojno enoto s svojim obračunom, v nasprotnem primeru pa kooperanti ne bi več sodelovali. Radovljiško podjetje je soglašalo s predlogi in zahtevami delegacije. Tako je uspelo delovni enoti v Mariboru odprti svoj lastni žiro račun pri službi družbenega knjigovodstva Maribor.

Enota Transporta v Mariboru se je razvijala in večala kolektiv z novimi člani. Do konca 1. 1967 je ustvarila 4.950.000 dinarjev bruto realizacije in ustanovila svoj lastni sklad v višini 150.000 dinarjev in 70.000 din skladu za osebne dohodke. Tedaj je kolektiv štel tri člane, ki bi si po pravilniku o delitvi osebnega dohodka lahko razdelili ta sredstva, vendar so se temu odrekli in sredstva namenili za nakup novih delovnih prostorov. To jim je uspelo v aprilu 1968 leta in tako so si zagotovili 5 pisarniških prostorov, ki so jih primerno opremlili.

Enota v Mariboru je v letu 1968. še širila svojo dejavnost izključno z vozili kooperantov, saj lastnih vozil ni imela. V tem letu je ustvarila za 12 milijonov dinarjev bruto realizacije in od tega 800.000 dinarjev skladov. Iz teh skladov je namenila 350.000 dinarjev za lastno udeležbo pri nakupu 5 kamionov prekucnikov.

Hkrati s svojim uspešnim poslovanjem si je enota v Mariboru še naprej prizadevala zagotoviti popolno samostojnost. K temu je enota silila opozarjanje inšpekcij, da nima ureje-

nih svojih samoupravnih aktov, da nima izvoljenih organov delavskega samoupravljanja, da matično podjetje v svojih samoupravnih aktih ne upošteva statusnega vprašanja enote v Mariboru.

V 1. 1969 je enota v Mariboru iz lastnih sredstev nakupila nadaljnjih 12 rabljenih vozil in še razširila dejavnost s kooperanti. V prvem polletju je ustvarila za 7.500.000 dinarjev bruto realizacije. Hkrati je matično podjetje Radovljica z enoto v Mariboru ustanovljalo novo enoto v Zahodni Nemčiji, s tem, da bi bila udeležba v sredstvih 50:50. Mariborska enota je na to pristala za zahtevo, da sodeluje njen vodja pri delih v Zahodni Nemčiji. Do ustanovitve mešanega jugoslovansko-nemškega podjetja je prišlo v avgustu 1969. leta. Nemški partner je prispeval po pogodbi predvidena sredstva v višini milijonov mark, za kar je bilo nabavljenih 12 vozil. Ker radovljiško podjetje te pogodbe pravno ni uredilo, tudi ni moglo prispevati svojega deleža. Pod temi pogoji nemška tvrdka ni mogla sodelovati v smislu pogodbe, marveč je obdržala samo delovno silo in vodjo mariborske enote Transport, organizacijske in finančne posle pa je opravljala sama.

Kljub zagotovitvi direktorja Božidarja Ferka in uprave radovljiškega podjetja, da v odstotnosti vodje enote v Mariboru ta enota ne bo omejena v poslovanju in da rezultati dela ne bodo slabši, se to ni zgodilo. Enota je začela nazadovati, kar je razvidno iz ustvarjene realizacije drugega polletja 1969. V tem času je enota ustvarila samo 3.500.000 dinarjev bruto realizacije. Kolektiv se je v letu 1969 povečal na 43 zaposlenih, vendar se je število kooperantov znižalo od 150 na 70. Tako je kolektiv Transporta Maribor ob svojem zaključnem računu ugotovil mnogo slabše poslovanje, saj se je znašel na kritični meji rentabilnosti. Zato je zahteval od vodstva radovljiškega podjetja, da se vodja enote takoj vrne na svoje delovno mesto, da bi enota spet uspešno nadaljevala svoje delo. To so zahtevali kolektiv in kooperanti v Mariboru. Njihovi zahtevi je delavski svet v Radovljici ugodil in določil novi status enote v Mariboru, kot samostojne organizacije združenega dela in pravne osebe s skrajšanim nazivom Transport Maribor. Delavski svet je tudi sklenil, da obe podjetji vnaprej poslujeta brez subsidiarne odgovornosti enega podjetja do drugega.

Vodstvo enote in celoten kolektiv sta se odločila za sanacijo in si postavila jasno začrtano pot nadaljnega rentabilnega poslovanja. Tako je podjetje kupilo v letu 1970 devetindvajset vozil, razširilo kooperacijo in si izvolilo v mesecu septembru prve samoupravne organe in ustanovilo sindikalno organizacijo. Leto 1970 je zaključilo podjetje s 13 milijoni dinarjev bruto realizacije. Vodstvo enote je v mesecu novembru zahtevalo izločitev iz matičnega podjetja, česar pa samoupravni organi niso obravnavali. Po zaključnem računu za 1. 1970 je enota v Mariboru ustvarila 3.500.000 dinarjev skladov, v istem času pa matično podjetje le 150.000 din čistega dohodka. Enota v Mariboru je zaposlovala 76, podjetje v Radovljici pa 138 ljudi.

Kolektiv enote v Mariboru se je vsa leta trudil, da bi bil likviden. V vsem tem obdobju ni imel niti enkrat blokiranega žiro računa, imel je urejeno tržišče in na njem je užival polno zaupanje svojih poslovnih partnerjev. Matično podjetje pa je nepretrgano imelo blokiran žiro račun od meseca junija 1970. leta do danes.

Kolektiv enote Transport Maribor je na referendumu v mesecu marcu 1971. leta odločno zahteval izločitev iz radovljiškega podjetja in pripojitev novonastalemu podjetju Evrotrans Ljubljana. Delavski svet matičnega podjetja v Radovljici sprva ni obravnaval te zahteve mariborske enote, in je to storil šele po daljšem oklevanju. Rezultat tajnega glasovanja je bil 8:6 v korist enote v Mariboru. Ker v statutu podjetja Transport Radovljica ni napisano, kaj je absolutna večina, si je to glasovanje vsak razlagal po svoje in podjetje ni pristalo na izločitev enote. Nekaj dni za tem je bila enota v Mariboru neuradno obveščena, da pripravljata skupščina skupščina občine Radovljica prisilno upravo nad matičnim podjetjem. Enota Transport Maribor je sprožila ustavni spor pri Ustavnem sodišču SRS v smislu temeljnega zakona o ustanavljanju podjetij. Približno mesec dni po tem je skupščina občine Radovljica sprejela sklep o prisilni upravi matičnega podjetja in s tem tudi enote v Mariboru. Mariborska enota je protestirala proti tej odločitvi na skupščini v Radovljici, vendar v tem ni uspela. Zato se je odločila, da uvede pravni spor med občinsko skupščino Radovljica in enoto Maribor pri Vrhovnem sodišču SRS.

Tega zelo zapletenega primera Ustavno in Vrhovno sodišče nista mogla takoj rešiti, zato se je enota

Maribor s svojimi samoupravnimi organi odločila za zmanjšani obseg dela, in to zato, ker ima velike anuete za nova vozila. Zaradi manjšega zanimanja za delo med kolektivom in kooperanti je sklenila, da vrne vozila svojim dobaviteljem in s tem zmanjša obseg svojega dela za 90 odstotkov.

Ob tej priložnosti ni niti en delavec ostal brez zaposlitve. Enota v Mariboru si naprej prizadeva za svojo osamosvojitve in tako je po trilateralnih razgovorih s predstavniki občinske skupščine Radovljica dobila zagotovilo, da bo izločena iz matičnega podjetja v Radovljici. Tako je 13. 7. 1971 na svojem zboru kolektiva, ki je štel takrat samo še 28 članov, ponovno izrekla zahtevo za izločitev in osamosvojitve. To je bilo sklenjeno 8. julija 1971. leta v razgovorih s predstavniki občinske skupščine, direktorjem podjetja in predsednikom delavskega sveta; zagotovljeno je bilo, da bo to zahtevo delavski svet obravnaval in ugodno rešil na zasedanju dne 29. 7. 1971. leta. Tega pa vodstvo podjetja Radovljica in predstavniki občinske skupščine niso storili. Prestavljali so datume za datumi vse do 24. septembra lani. Med tem časom je vodstvo podjetja Radovljica skušalo doseči združitve z več podjetji, s čimer enota Transport Maribor ni soglašala in zaradi tega ni prišlo do uresničitve te zamisli.

Najbolj zainteresirano podjetje za priključitev Transporta Radovljica je bilo podjetje Ljubljana Transport. To podjetje je bilo pripravljeno priključiti Transport Radovljica pod tem pogojem, da se priključi tudi Transport Maribor. O tem so bili pogovori z generalnim direktorjem Ljubljana Transport in vodjo enote iz Maribora, vendar ni bilo doseženo soglasje.

Enota Maribor je med tem časom želela razširiti svoje poslovanje in pridobivanje gramoza, vendar tega ni uspela zaradi nasprotovanja matičnega podjetja, medtem ko sama tega ni mogla storiti.

Zavoljo navedenih dejstev se je enota odločila, da v novembru lani umakne tožbo pri Vrhovnem sodišču SRS. Tako je bila dana možnost, da nastopi prisilna uprava v obeh podjetjih.

Ceprav je enota delovala v izredno težavnih razmerah, je lani aktivno poslovala in ustvarila 300.000 dinarjev dobička.

Kljub obljubam občinskih predstavnikov v Radovljici, da bodo imenovali novega prisilnega upravitelja, ki ne bo iz konkurenčnega podjetja in iz zainteresiranega podjetja z združitve, se to ni zgodilo. Vse te posledice čuti najbolj kolektiv v Mariboru:

- prisilni upravitelj je izdal odpovedi vodji in pomočniku enote;
- ni dovolil postaviti kupljene barake za poslovanje v gramoznici;
- ne dovoljuje popravljati vozil niti ne dovoljuje opravljati prevozov s sposobnimi vozili;
- ne skrbi za razvoj enote, temveč ga zavira;
- izdal je nalog za premostitev vseh voznikov iz enote Maribor v matično podjetje Radovljica kljub temu, da vsi vozniki stanujejo v Mariboru, kjer imajo svoje družine.

M. BRECL

● ZALEC

Domače
dimne
tuljave

Gradbeno podjetje Gradnja iz Zalcu bo predvidoma v aprilu letos pričelo s proizvodnjo dimnih tuljav. Tuljave bodo izdelovali po licenci avstrijskega podjetja SCHIEDL iz Sant Veita. V Zalcu so se za to proizvodnjo odločili zavoljo omejenega uvoza in dobrih možnosti prodaje, saj bodo edini proizvajalci dimnih tuljav v Jugoslaviji. Licenčna pogodba, ki so jo podpisali, bo veljala deset let.

Predvideno letošnje proizvodnjo je podjetje Gradnja že v celoti prodalo. Pri proizvodnji dimnih tuljav bo poleg Gradnje sodelovalo še makedonsko podjetje, ki bo dobavljalo azbestno vrstico, in Cinkarna Celje, ki bo dobavljala šamot.

V OBJEKTIVU

V službi
sladko-
snednih

Po osvoboditvi smo imeli v Ljubljani eno pekovsko in slaščičarsko podjetje, kasneje so se osnovala posamezne enote po rajonih. Tako je bilo eno od dvajsetih podjetij slaščičarna Bežigrad. Kasneje, pred leti, ko so ustanovili kombinat Zito in začeli z industrijskim načinom peke kruha, se je večina teh manjših podjetij priključila Zitu. Slaščičarna Bežigrad, ki je samostojno obrtno podjetje od leta 1952, pa je opustilo nerentabilno peko kruha na obrtniški način in se posvetilo le slaščicam.

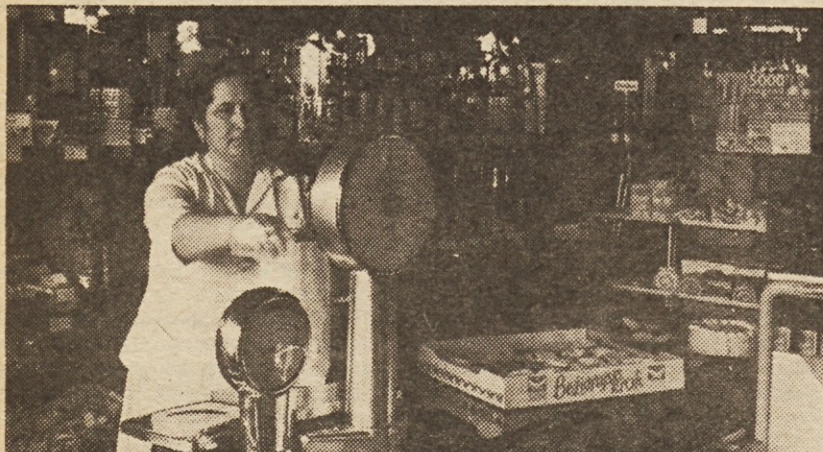
Danes v slaščičarni Bežigrad zaposlujejo 56 ljudi; imajo dva obrata in tri trgovine.

Svoje sladke izdelke prodajajo predvsem „sladkosnednim“ Ljubljančanom, pa tudi tistim na Gorenjskem, Štajerskem in Notranjskem. Njihovi krofi, potice in kraljevi kruh so dobro znani

in jih posebno v sezoni veliko prodajo v turistične kraje Gorenjske.

Nekaj števk bo nazorno spregovorilo o njihovi dejavnosti v minulem letu. Prodali so 99.500 potic, 530.000 štrukljev, 227.000 kosov tort, 655.000 krofov itd. Posebno zadnje dni pred pustom so delali krofe noč in dan. Njihove zmogljivosti jim niso dovoljevale, da bi naredili več kot 85.000 krofov, čeprav bi jih lahko prodali vsaj še enkrat toliko.

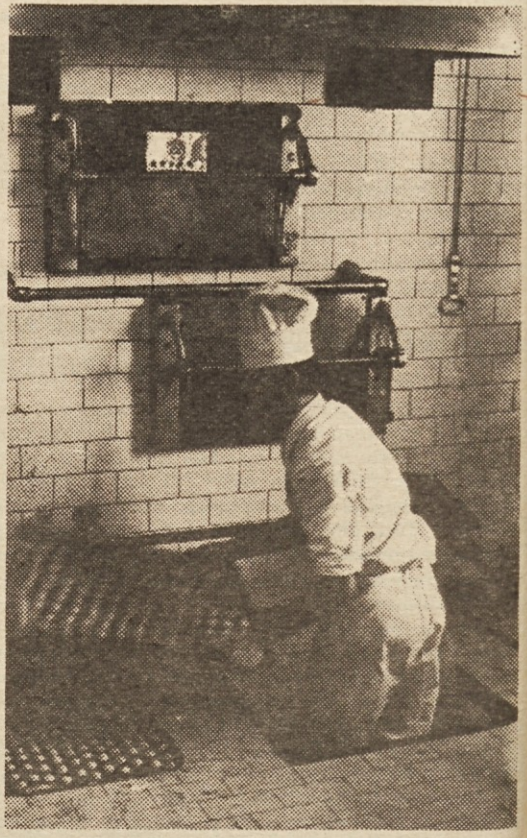
Z vse večjo proizvodnjo slaščic na industrijski način se tudi njihov asortiment vse bolj oži. „Ni nas strah industrijske proizvodnje,“ je povedal direktor podjetja Stane Šporar. „Se vedno bo ostalo za nas dovolj dela. Res je, delamo še čisto na obrtniški način, mislimo pa že na modernizacijo in avtomatizacijo!“

Prodajalno na Titovi cesti so lani povsem modernizirali

Za sladke poljubčke slaščičarna Bežigrad je treba kar precej in napornega dela

Peč požira surovine, ki potem, ko jih vzamejo iz nje, zadovoljujejo sladkosnedneže

Razgibana investicijska dejavnost

Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec bo letos skoraj podvojilo izvoz ● Ob dograditvi nove tovarne ivernih plošč na Otiškem vrhu je v načrtu modernizacija obrata v Radljah

Med delovnimi organizacijami, ki so zadovoljivo sklenile poslovanje v letu 1971, je tudi slovenjegraško Lesno industrijsko podjetje. Fizični obseg proizvodnje je sicer nekoliko zaostajal za predvidenim, ker je kasnila proizvodnja nekaterih novih izdelkov, predvsem suhomontažnih vratnih kril in podbojev, kar pa so povzročili dolgi dobavni roki za nekatere stroje.

Lani je Lesno industrijsko podjetje Slovenj Gradec doseglo 81 milijonov dinarjev realizacije, na tuja tržišča pa je prodalo za 1.757.000 dolarjev svojih izdelkov. Omeniti velja, da je na Otiškem vrhu pri Dravogradu že stekla gradnja nove tovarne za proizvodnjo ivernih plošč, na Prevaljah so zgradili novo tovarno za izdelavo suhomontažnih vratnih kril, v Pamečah pa so dokončno uredili tehnološki proces za proizvodnjo suhomontažnih vratnih podbojev.

**NAČRT ZA GOSPODARJENJE
V LETU 1972 PRIPRAVLJEN!**

V LIP Slovenj Gradec so pohiteli tudi s sprejemom načrtov za gospodarjenje v letošnjem letu. Računajo, da bodo letos dosegli proizvodnjo v vrednosti 93.700.000 dinarjev, na tuje pa bodo prodali za 3.057.000 dolarjev izdelkov. Pri izvozu bodo največ iztržili s prodajo suhomontažnih vratnih kril in podbojev, ki jih bodo največ izvozili v Zvezno republiko Nemčijo, in s prodajo rezanega lesa.

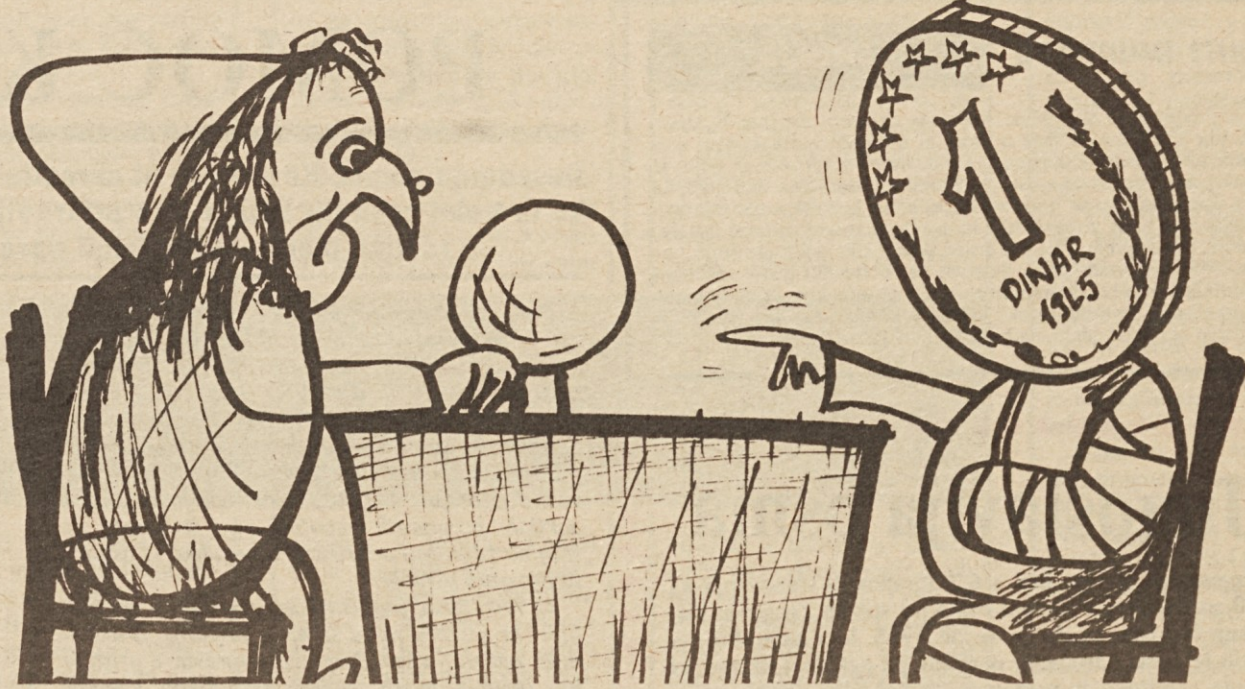
Med obiskom v LIP Slovenj Gradec smo zvedeli, da so za letos predvideli nekoliko nižjo stopnjo ostanke dohodka, kot pa so dosegli lani, ker so se občutno zvišali proizvodni stroški in ker nameravajo

uskladiti dohodke z določbami samoupravnega sporazuma.

Za letos v LIP Slovenj Gradec med drugim predvidevajo, da bo stekla redna proizvodnja suhomontažnih vratnih kril in podbojev v obratih Prevalje in Pameče, v zaključno fazo pa bo prešla gradnja nove tovarne ivernih plošč na Otiškem vrhu. V načrtu pa so še nekatera druga investicijska dela: tako pripravljajo za obrat v Radljah nov program za proizvodnjo sodobnega stavbnega pohištva. Za to bodo potrebovali blizu 10 milijonov dinarjev. LIP Slovenj Gradec pa je predložil radejski občinski skupščini tudi program za sanacijo Tovarne

lesovine in lepenke Podvelka, v kateri naj bi v prihodnje preusmerili proizvodnjo. Za preusmeritev proizvodnje te tovarne bi potrebovali 10 milijonov dinarjev. Tovarna lesovine in lepenke Podvelka naj bi se združila z LIP Slovenj Gradec, vendar je združitev pogojena z zagotovitvijo potrebnih sredstev za sanacijo. Prav zdaj dopolnjuje sanacijski in preusmeritveni program, računajo pa, da bodo našli sofinancerje za njegovo uresničitev.

(an)

— Rad bi vedel, ali bom leta 1975 že konvertibilen?

NEVERJETNO, TODA RESNIČNO: PROIZVAJALCI KONFEKCIJE NE MOREJO PRODAJATI BLAGA NITI PO STARIH CENAH

TUDI MODA ZAMRZNJENA?

Zaradi različnih razlag predpisov o zamrznitvi cen se polnijo skladišča proizvajalcev konfekcije ● Kdo in kako bo pokrili izgube, ki tekstilno industrijo prizadevajo zavoljo zamrznitve cen in prilaganja tržnim potrebam, kot jih narekuje nova modna sezona?

Zamrznitev cen je močno prizadela tekstilno industrijo kot celoto, še zlasti pa proizvajalce konfekcije. Njihov največji problem pa ni v tem, da bodo morali sami in v celoti prenesti breme devalvacije, temveč gre za to, da bi blago še kako radi prodajali po starih cenah, vendar se to dosežejo le z velikimi težavami.

Taka trditev se zdi neverjetna in tudi nerazumljiva. Tovariš Viljem Hakl, direktor tovarne perila in teške konfekcije MURA iz Murske Sobote pa nam je v zvezi s tem povedal:

„Nič se ne čudim, če ne razumete, za kaj gre, saj tega specifičnega problema proizvajalcev nihče noče razumeti, ne trgovina in ne organi za cene ter vsi drugi organi. Problem pa je v tem, da so predpisi o zamrznitvi cen na določen način nejasni in pomanjkljivi, da še zdaj nimamo avtentične razlage teh predpisov.“

KAJ SE DOGAJA?

MURA je svoje prodajne cene izoblikovala avgusta lani in na osnovi teh cen sklenila pogodbe s trgovskimi podjetji. Trgovci so kajpak kupovali tiste njene proizvode, ki naj bi šli po njihovem prepričanju najbolje v denar. Prav tako so izbrali med izdelki drugih konfekcijskih podjetij. Tako se je na njihovih policah zbralo blago različnih proizvajalcev, blago s povsem določenimi cenami, prilagojenimi okusu in kupni moči kupcev. Ko je bila uveljavljena zamrznitev, se je primerilo, da

je imela prva trgovina na zalogi moške obleke po najvišji ceni 1100 din, druga trgovina istega podjetja ali pa tudi drugega podjetja, denimo, na gospodarsko pasivnejšem področju pa je takrat prodajala najdražje obleke po 850 dinarjev.

To je bilo treba povedati, da bi lahko razumeli, zakaj direktorja Hakla in z njim vred tudi odgovorne ljudi drugih konfekcijskih tovarn tako motijo različne razlage predpisov o zamrznitvi cen. Nekatere inšpekcije namreč te predpise razlagajo tako, da veljajo v vseh prodajalnah istega podjetja tiste najvišje cene, kot jih je to podjetje imelo v katerikoli njegovih prodajalnah. Druge inšpekcije pa spet menijo, da za vsako prodajalno veljajo tiste najvišje cene, kot so veljale na dan zamrznitve. Praktična razlika teh razlag je, da so trgovska podjetja postala zelo previdna in da od tovarn sprejemajo samo še tako konfekcijo, katere prodajna cena ne bi prekoračila cene po najstrožji razlagi predpisov o zamrznitvi. To je ena stran medalje. Njena druga plat pa je v tem, da blago selijo iz prodajalnih, kjer so ga prodajali ceneje, v trgovine, kjer so zanj veljale višje cene.

„Zaradi vsega tega proizvajalci blaga ne moremo prodajati niti po starih cenah, čeprav bi ga še kako radi,“ je poudaril Viljem Hakl. „To pa pomeni, da bi nam blago zaradi nove sezone lahko tudi obležalo v skladiščih, izgubilo polovico in več svoje cene. Če tega problema ne bomo rešili v najkrajšem času, se

resno vprašujem, kdo bo odgovoren za izgubo in kdo jo bo tudi pokrili.“

**MODNO BLAGO
IN SEZONSKE CENE**

Pristojni organi so pred nedavnim izdali nekaj razlag predpisov o zamrznitvi cen. Zvečine gre za pojasnilo o tako imenovanih sezonskih cenah. Na kratko in zelo poenostavljeno rečeno: trgovci smejo prodajati sezonsko blago, sadje, zelenjavo in tudi modno konfekcijo po tistih cenah, kot so veljale ob enakem času, vendar leto poprej. S tako razlago predpisov o zamrznitvi cen je prav gotovo olajšan položaj številnih proizvajalcev in tudi trgovskih podjetij, saj bi s prodajo solate v tem času, toda po ceni iz lanskega novembra, oboji imeli veliko izgubo.

Sezonskih cen solate, paradižnika in drugih vrtnin pa prav gotovo ni mogoče primerjati s cenami tekstila, zlasti še modnega blaga. Pri tem se zaradi vplivanja nove, v tem primeru spomladanske in poletne mode, ne spreminja samo njihova surovinska sestava, ampak gre tudi za povsem nove kroje in kreacije. V predpisih torej pomladanski plašči po letošnji modi ne bi smeli biti dražji od tistih po lanskeoletni modi. Če bi proizvajalci in trgovci nekako še našli svojo računico, bi jo očitno lahko le na račun slabše kvalitete teh izdelkov. Kvaliteta in bolj ali manj ekskluzivni modeli pa praviloma pomenijo eno izmed značilnih obelježij vsakokratne mode. Zaradi vsega tega je zelo težko hkrati govoriti o modnem blagu in o starih cenah.

Ko smo se o teh in še drugih vprašanih pogovarjali z direktorjem poslovnega združenja Modna hiša Rudijem Polakom, smo izvedeli naslednje:

„Modna hiša združuje 48 industrijskih organizacij, ki vse proizvajajo tudi novitete, skratka modno blago. Če gre za prodajo standardnih izdelkov, ni večjih problemov, ker se pač s proizvajalci dogovorimo tudi o tveganju zavoljo zamrznitve cen. Verjamemo, da imajo konfekcijske tovarne težave, o katerih je pripovedoval direktor Hakl. Njihov problem je v tem, da imajo veliko kupcev, čemur se praktično tudi ne morejo izogniti.“

Direktor prodajnega servisa Modne hiše Viktor Valič pa je dodal:

„V veliko hujski zagati pa smo in bomo zaradi prodaje modnega blaga, ki že prihaja v trgovine. Če naj bo nova moda po isti ceni, kot je bila lanska pomladanska moda, po mojem o modi ni mogoče govoriti, je pač tudi moda v določenem pomenu besede zamrznjena. Modnega blaga tudi sicer ni mogoče obravnavati na način, s kakršnim gledamo na kmetijstvo. Moda je nekaj posebnega, saj modnega blaga ne moremo obravnavati samo po sestavi uporabljenih snovi, ampak je treba posebej vrednotiti tudi vloženo kreacijo, skratka pamet. En sam modni gumb je praviloma dražji od metra flanelne. Ti gumbi, če naj bodo modni, so praviloma tudi drugačni od lanskih. Ali pa drugi primer: rjuha ostane rjuha, medtem ko vsakoletna moda prinese drugačno sestavo tkanin za različne vrste oblačil. Moške kratke srajce po letošnji modi bodo izdelane iz kombinacije bombaža in lanu. Precej let pa je že minilo, odkar je bil lan zadnjič uporabljen za izdelavo tkanin za srajce. Primerjava cen srajc po letošnji modi s tistimi po lanski modi torej nikakor ni možna, kakor na sploh ni možna pri nobenem modnem blagu. Edina pametna rešitev bi torej bila v tem, da bi bile cene modnega blaga na sploh sproščene. Če danes velja kombineža od 30 do 150 dinarjev, je od okusa in kupne moči potrošnic odvisno, kaj bodo kupile. Če naj bi bile letos moderne super mini ženske obleke, jih bodo pač kupovale tiste ženske, ki bi jim take obleke pristajale in ki bi jih lahko tudi plačale. Ne vidim torej vzrokov, zakaj bi morale biti zamrznjene tudi cene modnega blaga, saj cene tega blaga prav nič ne ogrožajo standarda najširšega kroga povprečnih potrošnikov.“

V. R.

Njihova starost ni betežna

Kemična industrija JUB v Dolu pri Ljubljani se uvršča med naše najsodobnejše proizvajalce stenskih barv ● Tesno sodelovanje s številnimi inozemskimi partnerji

Kemična industrija JUB iz Dola pri Ljubljani, ki zaposluje 134 delavcev, praznuje letos svoj 94. rojstni dan. V svoji razmeroma dolgi zgodovini je doživela tovarna marsikatero spremembo in obenem preživela marsikatero krizo. Nekajkrat je bila že tik pred tem, da potone, nazadnje pred dobrimi desetimi leti, pa je le s krepkimi zavestnimi vodni snova splavala na površje.

Kolektiv podjetja JUB je vse svoje napore vložil v modernizacijo proizvodnje; zasledujoč potrebe trga sproti dopolnjuje svoj obsežni proizvodni program, ta politika pa podjetju zagotavlja širok krog odjemalcev.

Kemična industrija JUB pro-

daja svoje izdelke po vsej državi, preko posrednikov pa jih tudi izvaža na tržišča s trdo valuto.

„Minulo leto je znašala naša realizacija 28 milijonov dinarjev...“, pripoveduje Albert Karlin, vodja splošnega sektorja. „Letošnjega plana nismo bistveno spremenili in ga tudi ne bomo vse dotlej, dokler ne bomo v četrti obnovili tovarne. Izkušnje so nam pokazale, da se pri planiranju ne splača imeti prevelikih oči...“

„Omenili ste modernizacijo tovarne. Kaj ste doslej že storili?“

„Lahko rečem, da veliko. Zgradili smo nove proizvodne prostore v velikosti 5.000 kv.

metrov. Investicija nas je veljala malo manj kot pet milijonov dinarjev. Pohvalimo se že lahko tudi z novim reaktorjem, v katerem bodo po tuji licenci proizvajali PVC emulzije. Novi prostori nam bodo služili za proizvodnjo barv in lepil, prav tako po tuji licenci. Del novega prostora pa bomo izkoristili za skladiščenje izdelkov in embalaže...“

**VEČ EKONOMISTOV
IN INŽENIRJEV**

Kemična industrija JUB se vse bolj opira na sodelovanje z najbolj znanimi tujimi podjetji. Tako izdeluje različne kite v sodelovanju z nemškimi podjetjem EGO, izdelke za avtomobilsko industrijo pa proizvaja v ko-

operaciji z avstrijskim proizvajalcem. Poleg tega sodeluje tovarna iz Dola pri Ljubljani še z drugimi inozemskimi partnerji, pravkar pa se dogovarja s holandsko tvrdko Pieter Schoen za tehnično pomoč pri proizvodnji posebnih stenskih barv.

„Doslej smo imeli hude težave zavoljo pomanjkanja strokovnjakov...“, nadaljuje Albert Karlin. „Zdaj smo zaposlili dva ekonomista in nekaj inženirjev. Tako smo kadrovsko strukturo bistveno izboljšali in obenem tudi posodobili organizacijo dela. Tako smo tudi po tej plati zagotovili, da bomo stopili v korak s časom in da bomo svoje načrte tudi uresničili.“

A. U1.

noma sproščnemu oblikovanju vseh drugih.

Dotlej, dokler ne bodo sprejeti novi predpisi, nadzorstvo nad cenami, skratka sedanja zamrznitev cen ostane. Položaj proizvajalcev je torej možno izboljšati samo tako, da bi jim družbenopolitične skupnosti predpisale nižje obveznosti, primanjkljaj pa nadomestile z zvišanjem davkov na nepremičnine in nekatere luksuzne predmete. Tudi če bi se strinjali s hitrim postopkom v skupščini, problem razbremenitve gospodarstva po tej poti prav gotovo ne bo rešen tako hitro, da bi še pravočasno vplival na izboljšanje položaja tekstilne industrije, še zlasti pa proizvajalcev konfekcije.

MILAN GOVEKAR

NOVICE IZ KOLEKTIVOV

● VUZENICA

Prodor na tržišče

Obrtno krojaško in šiviljsko podjetje „Kroj“ iz Vuzenice v Dravski dolini je uspešno zaključilo lansko poslovno leto; 33 stalnih in prav toliko stalnih zunanjih sodelavk je izdelalo več kot 160 tisoč kosov predpasnikov, ženskih oblek, pletene konfekcije in drugih izdelkov. Cefoten dohodek podjetja v letu 1971 je presegel 3 milijone dinarjev.

„Kroj“ v Vuzenici so ustanovili leta 1965 iz nekdanjega servisa, minulo leto pa je bilo zanje odločilno, saj so v istem postopku postavili 20 modernih šiviljskih strojev, stare pa povsem izločili iz proizvodnje. Večino izdelkov prodajo slovenskim podjetjem, nekaj pa tudi na tržišče v drugih republikah. Letos nameravajo v „Kroju“ povečati proizvodnjo za 15 do 20 %, zaposlili pa bodo tudi več novih delavk.

Osebnih dohodki zaposlenih so navzlic slabim razmeram v konfekcijski industriji razmeroma dobri. Delavke zaslužijo v povprečju 1.150 dinarjev na mesec, obeti, da bi osebne dohodke letos še izboljšali, so dobri.

V. R.

● PTUJ

Koristna integracija

Kot znano, je že pred leti prišlo v Ptuj do večje integracije, ko sta se združili trgovski podjetji Mercator iz Ljubljane in Panonija iz Ptuja. To je sicer omogočilo, da sedaj Panonija kot poslovna enota Mercatorja gradi v Ptuj moderno trgovsko hišo, ki jo bodo na pomlad letos izročili svojememu namenu. Gradnja nove trgovske hiše bo veljala 14 milijonov dinarjev.

V tej delovni skupnosti je v minulem letu ustvarilo 550 ljudi kar za 240 milijonov dinarjev prometa, kar je za 40 % več kot leto poprej. Tudi v letošnjem letu predvidevajo, da bo promet porasel za nadaljnjih 12 %. Še letos pa bo Panonija začela graditi nova skladišča.

(m)

... v jugoslovanskih sindikatih

UKINITI IMUNITETO

SRBIJA

Ko je predsedstvo skupščine sindikata delavcev družbenih dejavnosti Srbije obravnavalo teze o vlogi in nalogah sindikatov pri urejanju pravic in medsebojnih odnosov delavcev v združenem delu, je ugotovilo, da se delavci pogosto zatekajo po pomoč na sindikate, da bi tako obvarovali svoje pravice. Najrazličnejši vzroki ogrožajo položaj delavcev: hiter gospodarski in družbeni razvoj, zakoni tržišča, integracije, hitre spremembe zakonov, protekcije, podkupovanja, korupcija. Po drugi strani pa je dejstvo, da so številni ljudje zaščiteni pred očitkom krivde z imuniteto, ki jo uživajo kot člani organov samoupravljanja, kot odborniki in kot poslanci. Zavaljo tega se je predsedstvo ogrelo za idejo, da bi ukinito imunitete.

Jugoslavija osma

Jugoslavija je bila lani s 6,2 zgrajenega stanovanja na 1000 prebivalcev v Evropi osma po številu zgrajenih stanovanj. Na tem mestu je že od 1965. leta dalje. Po podatkih letopisa združenih narodov pa nekatere države, ki stopnje razvitosti in nacionalnega dohodka nimajo večje kot mi, grade sorazmerno več stanovanj. Grčija je s 13 stanovanji na 1.000 prebivalcev na drugem mestu takoj za Švedsko!

ENCIKLOPEDIJSKA ZBIRKA
KNJIGE ZNANJA
Knjiga o športu
IZVIRNA ENCIKLOPEDIJA
DOMAČIH
STROKOVNJAKOV

800 BARVNIH ILUSTRACIJ
izide v februarju
Državna založba Slovenije

Hrane za
25 milijonov ljudi!

V Vojvodini je izredno težko premakniti z mesta še vedno nizko produktivnost v kmetijstvu, tožijo vojvodinski gospodarstveniki. Od tod tudi deficit hrane in prekomeren uvoz. Z boljšim izkoriščenjem možnosti pa bi lahko v Vojvodini letno pridelali vsaj za 11% oziroma okoli 255.000 vagonov več poljskih pridelkov. Posebno ni-

zek je „pridelek“ mesa — samo 70 kg na hektar, medtem ko ga, denimo, Danska pridelata na isti površini in na slabši zemlji ter ob neznatnem uvozu živinske krme 330 kg. Vojvodina bi lahko namesto 6 milijonov prehranila vsako leto 20 milijonov Jugoslovancev in še 5 milijonov ljudi v tujini.

KOLIKŠNA NAJ BO
POMOČ KOSOVU?

Dosedanja pomoč Kosovu še ni obrodila pričakovanih sadov ● Slednjič se bo le treba zediniti, koliko smo pripravljeni dati za to, da bi se zmanjšale razlike med razvitimi deli naše skupnosti in AP Kosovo

Prve mesece letošnjega leta je čutili precej več prizadevanj kot lani, da bi končno pripravili in sprejeli družbeni načrt razvoja Jugoslavije za obdobje od 1971 do 1975. leta, kakor tudi družbene načrte republik, pokrajin in občin. Sedanji ekonomski položaj terja, da mora načrt odražati stabilizacijsko politiko. Čeprav bodo vedno obstajale razlike in nesoglasja v gospodarskih programih republik, pa je pogoj za skupno razvojno politiko države lahko le osnovni program razvoja.

O nekaterih pomembnih sistemskih vprašanjih, ki so osnova za sprejem predloga družbenega načrta, so predloge že pripravili v pristojnih organih in jih pravkar usklajujejo. Čeprav dosedanja prizadevanja pri pripravi družbenega načrta niso pripeljala do popolnega sporazuma in dogovora o vseh vprašanih, smo vendar dosegli pomemben napredek pri usklajevanju stališč o osnovnih elementih načrta. Doseženo je bilo soglasje o ciljnih srednjeročnega razvoja, o potrebi odločne usmeritve v stabilizacijo gospodarstva, o izbiri osnovnih smeri gospodarskega razvoja, o potrebi po zmanjšanju plačilnega deficita in o hitrejšem razvoju nerazvitih republik in pokrajin, posebno še Kosova.

Pri nadaljnjem pripravljaju predloga družbenega načrta je tako treba sprejeti še odlok o sistemu in politiki cen, carin, o deviznem in zunanjetrgovinskem sistemu, kreditno monetarni politiki, doseči bo treba sporazum o politiki dohodka in o osnovah davčne politike, o uporabi tujih sredstev, o financiranju federacije ter, razumljivo, uresničiti sklepe predsedstva ZKJ o hitrejšem razvoju Kosova.

Ni skrivnost, da so vse variante resolucije o družbenoekonomski politiki Jugoslavije naletele na težave prav pri zahtevah Kosova, da z resolucijo praktično zagotovimo uresničevanje načelnih stališč o hitrejšem razvoju te avtonomne

pokrajine. Razgovori v federaciji so potrdili veliko razumevanje republik in Vojvodine za potrebe Kosova, čeprav to breme ni lahko. Stevilke o pomoči Kosovu so znane, znano pa je tudi, da pravih učinkov pomoči ni in da zato tudi razlike med Kosovom in drugimi predeli države niso nič manjše. Za Kosovo je namenjenih precej sredstev: 0,9% družbenega proizvoda Jugoslavije in 100 milijonov din za investicije v šolstvo in v zdravstvo. V zveznem proračunu so zagotovljena sredstva za financiranje obveznih oblik zdravstvenega varstva na Kosovu, še posebej pa so predvidena tudi sredstva za financiranje tamkajšnjih družbenih dejavnosti. Vse to pa ne bo zadostovalo: Kosovo pričakuje več pomoči, še približno milijardo dinarjev. Tudi če bi ta predlog sprejeli, bi vprašanje Kosova še vedno ostalo na dnevnem redu. Zato je skrajni čas, da bi slednjič tudi v skupnem odstotku pomoči povedali, kolikšna je za Jugoslavijo dokončna cena razlik med razvitostjo Kosova in drugih delov jugoslovanske skupnosti. Če tega ne vemo, se je pač težko pogovarjati o pomoči Kosovu na samoupravni osnovi.

Osnove družbenega načrta morajo namreč slediti ko prej vsebovati samoupravne interese vseh delov gospodarstva in drugih družbenih dejavnosti, izraženih v njihovih osnovnih in najpomembnejših programih, kot tudi sedanje in dolgoročne interese socialističnih republik in pokrajin, na osnovi katerih je edino mogoče izraziti skupne interese vse skupnosti. Stvarnost načrta razvoja Jugoslavije in poročilo za uresničitev njegovih ciljev lahko slonita samo na samoupravno dogovorjenih razvojnih programih in na uglasenih sistemskih rešitvah. Bistveno pa je: vse cilje načrta moramo preveriti in podpreti s samoupravnimi dogovori, ker bomo samo tako dobili potrditev o takšni ali drugačni pripravljenosti gospodarstva, da jih uresniči.

V. B.

NA HRVAŠKEM

PO PORODU ŠEST
MESECEV DOPUSTA?

Kmalu bo pred hrvaškim saborom predlog zakona, po katerem naj bi imela žena pravico do šestmesečnega porodniškega dopusta po otrokovem rojstvu. Po tem predlogu bi morala mati obvezno nastopiti porodniški dopust 28 dni pred porodom — torej tako kot doslej, trajal pa bi, dokler otrok ne bi dopolnil 6 mesecev in ne 105 dni kot zdaj. Med tem časom bi imela žena pravico do polnega osebnega dohodka, delovna organizacija pa bi jo bila dolžna sprejeti na delovno mesto iste vrednosti, kot ga je imela prej. Po

šestih mesecih bi takoj delala polni delovni čas. To podaljšanje pravzaprav tudi temelji na združevanju sedanjega štiriurnega delovnega časa, po katerem je žena delala skrajšano 8 mesecev. Novi zakon bi vseeno pustil ženi svobodno odločitev: ali šest mesecev dopusta in potem normalno delo ali 105 dni dopusta in 8 mesecev skrajšano 4-urno delo. Novost zakona pa je tudi v tem, da bi matere lahko ostale na dopustu, dokler otrok ne bi dopolnil leto dni. V tem primeru bi se materam vračunal ta čas v pokojninsko dobo, denarno nadomestilo pa bi sprejemale samo nekatere: žene z manjšimi dohodki in matere-samohranilke.

Dom
svetovnega
turizma

V Zagrebu bodo zgradili turistično palačo, dom svetovnega turizma. V zgradbi bo najmanj 3.000 poslovnih prostorov, začasne in stalne domače in tuje turistične razstave itd. Najpomembnejše pri tem je, da bo tu sedež svetovne turistične organizacije — če Združeni narodi tako odločijo. Za to mesto je kandidiral Zagreb in ima — po izjavah nekaterih visokih funkcionarjev ZN — tudi velike možnosti, da to doseže.

TE DNI
SO REKLI

Predsednik zvezne skupščine MIJALKO TODOROVIČ v „Ekonoski politiki“:

Medrepubliško dogovarjanje je nujno, ideja o medrepubliškem komiteju, o sporazumevanju izvršilnih teles federacije in republik pa je že dala dobre rezultate pri premoščanju razlik. Obstoja pa nevarnost, da to idejo kompromitiramo, ker smo vse druge demokratsko-samoupravne mehanizme in odnose pasivizirali, pa zato tako rekoč celotna jugoslovanska javnost čaka, kakšen dogovor bodo ti komiteji dosegli.

Poudariti moram, da je to vprašanje po mojem mnenju tesno povezano z demokratičnimi odnosi v republikah in da menim, da nam grozi nevarnost monopoliziranja predstavljanja republiških interesov prek ozkih krogov v republikah. Potrebujemo bolj razvejan sistem zastopanja in zagovarjanja interesov delavskega razreda in delovnih ljudi na ravni federacije. Ena od teh linij vodi preko republiških izvršnih svetov, druga preko zvezne skupščine, dalje preko Socialistične zveze, sindikatov, Zveze komunistov, tu pa so prav tako tudi linije samoupravnega povezovanja gospodarstva in drugih področij združenega dela. Na ta način se izognemo monopolu predstavljanja republiških interesov. Drugo vprašanje pa je vprašanje zagotovitve nacionalne enakopravnosti; le-to zagotavlja republiške nacionalne delegacije v zvezni skupščini in v drugih telesih.

Predsednik gospodarskega zbora zvezne skupščine dr. VASIL GRIVČEV na seji upravnega odbora Zvezne gospodarske zbornice:

V Jugoslaviji se ne smejo ponoviti razmere iz leta 1967. Vztrajati moramo pri stabilizaciji valute, vendar pa to ne sme biti cilj, temveč rezultat. Naš cilj mora biti progresivna stopnja razvoja gospodarstva, ki bo upoštevala mnoge elemente socialnega in političnega značaja. Dejstvo je namreč, da stabilizacija, v kateri bi gospodarstvo stagniralo, ni težko doseči. To lahko celo zelo hitro dosežemo, vendar pa za visoko ceno, kakršno smo plačali leta 1967. Stagnantna stabilizacija ne ustreza Jugoslaviji; nam je potrebna takšna stabilizacija, v kateri bomo dosegali stalni napredek naše družbe.

Zvezni poslanec MLA DEN OLJAČA v „Oslobodjenju“:

Tuji časopisi pišejo o lahkem neupravičenem prisvajanju denarja pri nas, o milijonih pa celo o milijardah starih dinarjev, ki jih imajo posamezniki v inozemskih bankah, o vilah, o privatnih hotelčkih in hotelih, o milijonih mesečnih plačah in honorarjih, še posebej pa o korupciji in o podkupninah, ki jih je težko dokazati in preganjati. Ko o tem pišejo, smo v Bosni in Hercegovini razmišljali, kako bomo izplačali zaslužek 127.000 delavcem v decembru lanskega leta, kako bomo izplačali osebne dohodke teh delavcev, ki so zelo nizki in ki so jih delavci težko zaslužili. To so krivice, ki jih občuti vsak človek, ki jih občuti mladina in ki jih občutijo delavci. O teh zadevah moramo razmišljati in o njih razpravljati tudi v parlamentu, v partijskih organizacijah itd.

Predlog železarn

UO združenja jugoslovanskih železarn meni, da s svojimi cenami, ki so pod tržnimi, ne morejo podpirati predelovalne industrije. Zavedajo se tudi, da ne morejo pričakovati od družbe sredstev, ki so jih zgubili z devalvacijo, vendar pa vztrajajo pri sprejemu nekaterih predlogov za spremembo gospodarskega sistema, ki je sedaj neugoden za to panogo. Sprememba bi jo privedla v mnogo boljši položaj. To velja predvsem za cene, ki so že dolgo pod dejanskimi. Zato metalurgi zahtevajo paritetno določanje cen, ki morajo ustrezati cenam v zahodni Evropi, preračunanim v dinarje po tečaju. Če takšnih cen ne bi bilo mogoče doseči, železarne zahtevajo, naj jim to razliko družba nadomesti z oprostivitvijo carin

na uvozno opremo, oprostivitvijo taks itd.

SRBIJA

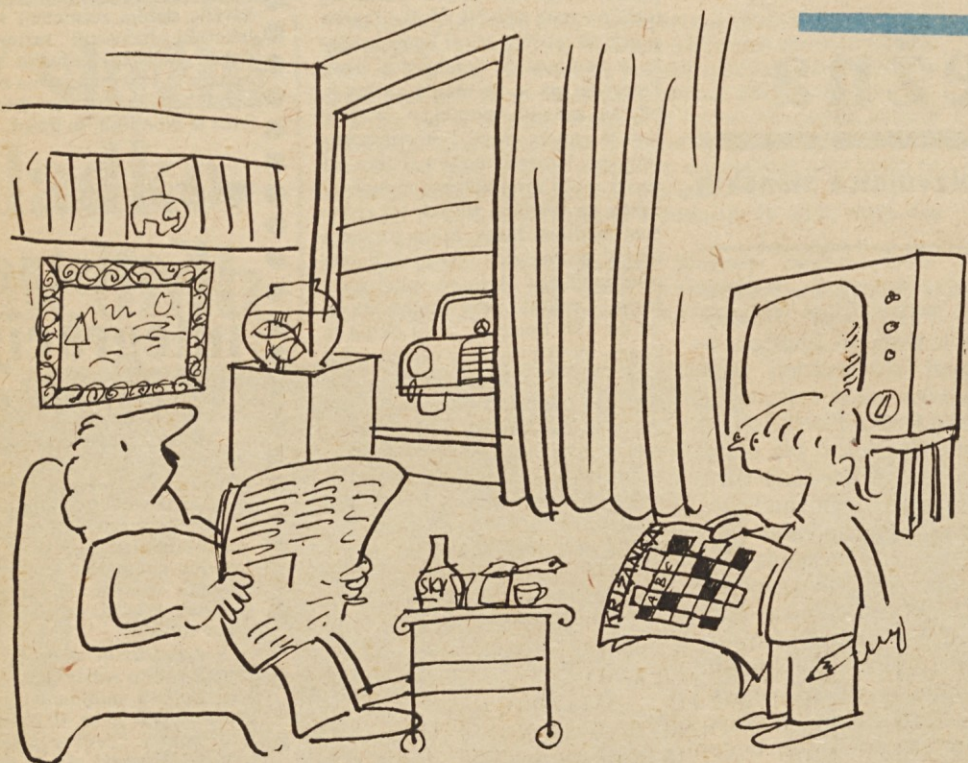
Po devalvaciji

Negativne posledice devalvacije v sedanjem poslovanju gospodarstva Srbije znašajo kakih 550 milijonov din, podražitev sedanjih in prihodnjih izdelkov pa približno 650 milijonov dinarjev, kar znaša skupaj blizu 1,5% dohodka družbenega gospodarstva. Kako iz te izgube?

Najprej nameravajo odpraviti posledice devalvacije v seda-

njem poslovanju. Devalvacija je najteže prizadela 30 velikih delovnih organizacij v industriji, gradbeništvu, kmetijstvu in prometu. Dve tretjini tega bremena naj bi pokrili gospodarstvo samo, republiški izvršni svet pa si bi pridoval, da bi organizacije razbremenil z ukrepi davčne politike ter s spremembo dinamike odplačil kreditov in s podobnimi ukrepi.

A. Novak

— Očka, kaj je to socialna ogroženost?

PODOBE NAŠEGA ČASA

Vse bolj zaskrbnjuje počez dejstvo, da se določeni delovni ljudje ne zadovoljujejo več z idejnim obravnavanjem negativnih pojavov kot takih, ampak se ogrevajo tudi za neustrezen lov na čarovnice. Čeprav se je na nekaterih ključnih mestih jasno poudarilo, da takšnega lova ne sme biti, so začeli tudi organi pregona organizirati omenjeni nedopustni lov, javni tožilci pa sestavljati obtožbe proti posameznim uglednim občanom, ki se redno ukvarjajo z davčnimi utajami, špekulacijami, prekupčevanjem z zemljišči, pretapljanjem družbenih kreditov v privatno lastnino itd. Neustrezna hajka torej na vsej črti, ki se lahko razraste v še neslutene razsežnosti, če je ne bomo pravi čas omejili.

A kako jo omejiti?

Pred seboj imam zaupen seznam nekaterih določenih grešnikov, ki bi lahko kaj

hitro postali ustrezne akcijske čarovnice, če bi ta seznam prišel v neprave roke, na primer v roke kakšnega novinarskega birokrata, tehnokrata ali managerja. Tako pa je omenjeni seznam na varnem in lahko služi le za ilustracijo negativnih pojavov, ki so jih naši delovni ljudje dolžni iztrebiti, kot tak pa je v sedanjem tre-

zadnjem primeru dejansko za dva okoriščanca. Prizadeti občani sicer niso vodilni ljudje, pač pa so dobro situirani (inženirji ipd.).

Še v času izgradnje tovarne je bila z italijanskim dobaviteljem sklenjena pogodba o dobavi opreme v vrednosti 100 milijonov lir, v zvezi s to opremo pa še za reprodukcijski material v

telj omenjene pogodbe prejel od dobavitelja... Ne glede na resničnost suma ostane nesporno, da je bila zadnja pogodba za podjetje izredno škodljiva, škodljiva pa je bila tudi s širšega družbenega vidika.

Podobna škodljiva pogodba je bila sklenjena tudi za nabavo klima naprav, ki niso in ne bodo služile svojemu

sklepanjem škodljivih pogodb, posebno še, ker se to dogaja predvsem v inozemstvu in zaradi tega, ker se posledice pokažejo večkrat šele po nekaj letih, ko škode ni več mogoče preprečiti.

Delovna organizacija je v nasprotju s splošnimi akti izplačevala osebam, ki so službeno potovale v inozemstvo, poleg dnevnic (za ZRN

njem povzročila podjetju škodo. Pripominjamo, da v inozemstvo največ potujeta direktor in sekretar in da izdatki za prenočišča niso izdatki za navadne hotelske sobe, temveč v največ primerih izdatki za hotelske apartmaje (po 38-DM).

Nekateri računi za gostinske usluge so bili pretirano visoki, na primer: v znesku 4.456, 1.679,85 din, 1.379,65 din, brez navedbe, kaj in komu so bile usluge nudene. Račun 2.138,05 din je bil izplačan po nalogu direktorja.

Dana so bila številna darila, dragocena oz. neprimerena. Na primer: računi za 152 vžigalnikov v skupnem znesku din 20.115,70, računi za 26 kovčkov, 5 torbic in 2 aktovki v skupni vrednosti 8.422,65 din, računi za 31 nalivnih peres v skupni vrednosti 11.053,50 din, račun za 100 map iz črnega boks in 50 denarnic v znesku 16.181,85 din, računi za 51 meh. reklamnih ur v znesku 9.870,40 din, 7 moških ur v skupnem znesku 6.180,85 din.

Zdaj pa veselo k ustreznemu trebljenju omenjenih negativnih pojavov!

VINKO BLATNIK

Čarovnic nikar!

nutku družbeno še najbolj ustrezen. Pojavi se naslednji:

Pri kontroli zaključnega računa in s tem v zvezi prometnega davka, ki je še v teku, je ugotovljeno, da je podjetje v letu 1970 in 1971 prodajalo gradbeni material privatnim graditeljem stanovanjskih hiš brez prometnega davka. Sedem kupcev gradbenega materiala ni plačalo 58.670 dinarjev prometnega davka. Od sedmih so pomembnejši predvsem štirje primeri, ko se naplačani davek giblje med 9.878 ter 17.668 din, vendar gre v

vrednosti 160 milijonov lir. Oprema je bila rabljena, dejansko za dobavitelja, verjetno zaradi tehnološke zastarelosti, že odpisana. Pogodba pa je bila sklenjena tako, da dobavitelj ni z ničemer jamčil, da bo oprema v naših razmerah uporabna. Dejansko oprema v tukajšnji tovarni ni bila nikoli aktivirana oziroma stavljena v pogon, s tem v zvezi pa je bil več ali manj neuporaben tudi material.

Po nekih informacijah obstaja sum, ki morda ne bo nikoli dokazan, da je skleni-

namenu v tovarni. Zaradi takih pogodb ima namreč podjetje praktično blizu milijarde S dinarjev nabavne vrednosti na pol ali v celoti neuporabnih osnovnih sredstev, ki ničesar ne dajejo, ki pa povzročajo visoke stroške, tembolj, ker je bila tovarna zgrajena pretežno iz kreditov.

Čeprav je za politično ozračje zelo škodljiva drobna korupcija, podkupovanje, zelene kuverte itd., ki jo premlava javnost, pa je največja ekonomska škoda verjetno zaradi korupcije v zvezi s

60-DM) še izdatke za prenočišča na podlagi predloženih računov. Za leto 1970 je bilo za prenočišča neupravičeno izplačanih 6.267,20 din, oziroma ustrezni znesek tuje valute. Kljub odločbi službe družbenega knjigovodstva in sklepa delavskega sveta, da je potrebno neupravičeno izplačane zneske vrniti, je bilo ugotovljeno, da direktor podjetja ni spremenil svojega odnosa do te nezakonitosti, temveč dopušča, da se je enako postopalo še tudi v letu 1971. S takim nezakonitim poslova-

Tehten predlog velenjskih rudarjev

Na dopust je tale čas resda še nekoliko prezgodaj misliti. Toda odbor za družbeni standard v Zasavskih premogovnikih je zadnjič sklenil, naj bi akcija za poletno letovanje stekla čimprej, da bi imeli do začetka poletja vse pripravljeno. V zvezi s tem je odbor za družbeni standard prebral pismo, ki so ga poslali iz velenjskega rudnika kolektivu zasavskih premogovnikov. V njem predlagajo, naj bi letos nekaj skupin Velenjčanov letovalo v počitniških domovih zasavskih premogovnikov, zasavski rudarji pa bi preživeli del oddiha v domovih velenjskega premogovnika.

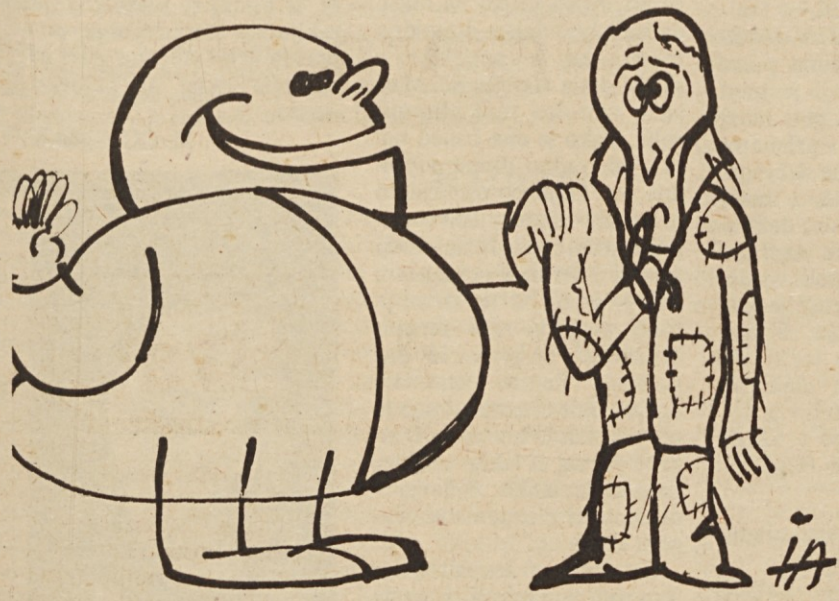
Predlog je umesten in tehten. Čeprav se odbor za družbeni standard še ni odločil o tej zamenjavi, prav vse kaže, da bo le prišlo do nekoliko širše, bolj prožne politike letovanj v slovenskih delovnih kolektivih, kar bi seveda prispevalo tudi k boljšemu medsebojnemu spoznavanju delovnih ljudi in spremembi okolja.

Zasavski rudarji bi nedvomno radi spoznali, kako preživljajo oddih njihovi velenjski vrstniki in narobe: Velenjčani želijo pogledati na Rab ali v Crikvenico, kjer imajo zasavski rudarji svoja počitniška doma. Morebitne težave v zvezi z

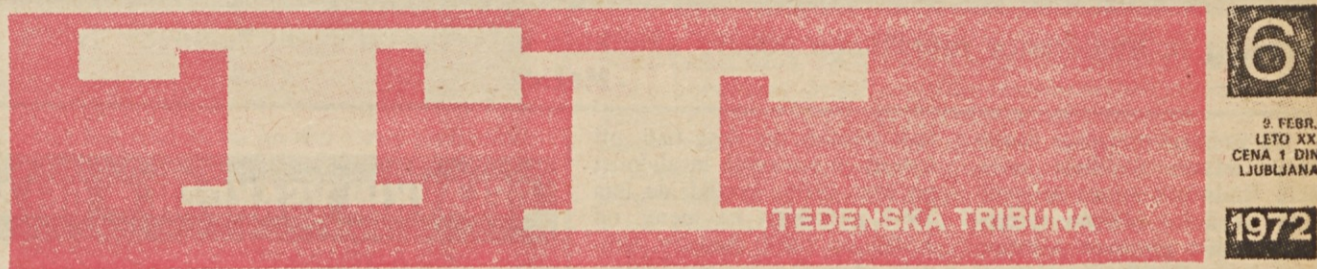
obračunavanjem oskrbnih dni bo kaj lahko odstraniti, samo če bo dobra volja.

Morda ne bo odveč omeniti, da je odbor za družbeni standard zasavskih premogovnikov ugotovil, da so lani vsi počitniški domovi, ki jih ima kolektiv na voljo, razen na Partizanskem vrhu, uspešno gospodarili. Poleg članov kolektiva — na letovanju se jih je zvrstilo okrog 1100 in skoraj prav toliko njihovih svojcev, so v vseh počitniških domovih imeli tudi tuje goste, bodisi, da so jim omogočili prehrano ali pa so jim nudili celotno oskrbo. S tem so nedvomno veliko bolj smotrno izkoristili vse zmogljivosti domov, hkrati pa prigrispodarili kar čeden kupček denarja. Ostanek dohodka v vseh počitniških domovih je namreč presegel 100.000 din. Denar bodo porabili za izpopolnitev opreme v teh domovih, deloma pa tudi za ureditev prostorov. Za Rab, kjer ima kolektiv zasavskih premogovnikov največji počitniški dom, pa so naročili načrt za ureditev okolice doma, ki jo bodo še bolj smotrno izkoristili. Zasavski premogovniki so lani najeli tudi več sob pri zasebniku v Bohinju, kamor je odšlo lani precej prijateljev in ljubiteljev planin in miru.

-m-

prečju gledano med nama sploh ni nobene razlike...

6

9. FEBR.
LETO XX.
CENA 1 DIN
LJUBLJANA

1972

107 APOSTOLOV DOKTORJA RUGLJA STR. 3

'Bača'

PODBRDO

V TIŠINI SMREKOVH GOZDOV, NEDALEČ OD ŠKOFIJSKE, JE PRED LETOM DNI POGNAL PRVI ZAVOD NA SLOVENSLEM, KI SE UKVARJA ZGOLJ Z ZDRAVLJENJEM BOLNIKOV — ALKOHO- LIKOV. PET ZDRAVNIKOV, PSIHOGOLINJA, SOCIALNI DELAVEC IN ČETICA MEDICINSKIH SESTER JE ZAPOSLENIH V ČUDOVITI DELAVNICI, KJER DELAJO IZ OPOTEKAJOČIH SE, ZAUDARJAJO- ČIH, LE NA POL PRISTEVNIH, NEODGOVORNIH IN NA POL ZGUB- LJENIH BOLNIKOV SPET NORMALNE, ZDRAVE IN ODGOVORNE LJUDI. PREBILI SMO MED ŠKOFIJSKIMI BOLNIKI KAR DVA DNI.

ČRP DRVAČKA ENO
LJUBLJANA P.P. 513

Končno slika delavca na prvi strani slovenskega časnika!

SPET SO SE ZBRALI V MEŽICI

Zadnji petek, 18. februarja, je bilo v Mežici že tradicionalno, četrto zapored, srečanje gostinskih delavcev Koroške. Na pobudo gostinskih delavcev in s sodelovanjem občinskih sindikalnih svetov je pripravil srečanje Strokovni odbor Gospodarske zbornice Slovenije za turizem in gostinstvo iz Dravograda, pokrovitelj pa je bil republiški odbor Sindikata delavcev storitvenih dejavnosti Slovenije.

V okviru srečanja gostinskih delavcev Koroške, o čemer bomo podrobneje poročali v prihodnji številki DE, je bilo tudi več tekmovanj.

(ma)

V četrtek popoldne sta se sestala na skupni seji predsedstvo mestnega sveta zveze sindikatov Ljubljane in predsedstvo mestnega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Na seji so obravnavali lanska družbena in gospodarska gibanja v Ljubljani in izhodišča za delo v letošnjem letu. Razen tega je tekla razprava o nesrečah pri delu, za kar je bila narejena posebna analiza. Mestni sindikati bodo tudi sofinancirali dejavnosti MK ZMS za delovanje z mladino v delovnih organizacijah. Več o seji bomo poročali v prihodnji številki.

PRIMER IZ RUDNIKOV SVINCA IN TOPILNICE MEŽICA

SOLIDARNOSTNI SKLAD

Predlog II. konference rudniškega odbora sindikata delavskemu svetu Rudnikov svinca in topilnica Mežica

Na zadnji konferenci rudniškega odbora sindikata mežiških Rudnikov svinca in topilnice so dokaj obširno spregovorili tudi o gmotnem položaju zaposlenih. Spodbudno je zlasti dejstvo, da na konferenci, na osnovi podrobnih pokazateljev, niso samo ugotavljali stanja oziroma naštevati problemov, pač pa so izoblikovali več konkretnih predlogov, in sicer z namenom, da bi tako kar najhitreje rešili probleme predvsem tistih zaposlenih, ki žive v najtežjih gmotnih razmerah. Sindikalna organizacija Rudnikov svinca in topilnice Mežica je na II. konferenci sklenila predlagati samoupravni organ ustanovitev posebnega solidarnostnega sklada, iz katerega bi izplačevali razliko osebnih dohodkov, dodatek bolnikom, ki dalj časa bolujejo, dodatek invalidom, ki so se na dolgoletnem težkem delu fizično izčrpali itd. Predlagali pa so tudi, naj bi preučili možnost uveljavitve samopripevka za stanovanjsko gradnjo.

Po podatkih, ki so bili posredovani na konferenci, je za mesec november 1971 prejelo manj kot 1.000 dinarjev osebnega dohodka 71 zaposlenih. Gre za skupino zaposlenih na najnižje vrednotenih delovnih mestih. Med temi je v najtežjem položaju skupina delavk — mater samohranilk, ki so večinoma zaposlene na najnižje vrednotenih delovnih mestih. Sindikat je predlagal, naj bi se jim razliko do minimalnega osebnega dohodka, to je do 1.000 dinarjev, priznala iz solidarnostnega sklada. Nekaj je tudi takih zaposlenih, ki prejemajo zaradi bolniškega staleža manj kot 1.000 dinarjev osebnega dohodka na mesec. Tudi tem naj bi iz solidarnostnega sklada izplačali razliko osebnega dohodka do 1.000 dinarjev, upoštevali pa naj bi pri tem število družinskih članov, ki jih morajo vzdrževati. Komisiji za osebne dohodke pa so predlagali, naj bi preučila vrednotenje delovnih mest, kjer prejemajo zaposleni manj kot 1.000 dinarjev osebnega dohodka na mesec. Sindikalna organizacija mežiških Rudnikov svinca in topilnice meni, da je mogoče odpraviti osebne dohodke pod 1.000 dinarjev, treba je le, da grede takoj v akcijo samoupravni organi in strokovne službe.

V Mežici imajo precej težav

tudi invalidi, in sicer tisti, pri katerih je nastopila invalidnost po letu 1968. Invalidi do leta 1968 prejemajo na mesec od 1.500 do 2.000 dinarjev osebnega dohodka in invalidnine. Prizadeti pa so invalidi po letu 1968, in sicer zaradi takrat nizkih osebnih dohodkov. Nekateri invalidnine sploh ne dobivajo, ali pa je ta majhna. Brez razlike osebnega dohodka je 32 invalidov, od tega pa jih je kar 26 resneje prizadetih zaradi nizkih prejemkov. Sindikati predlagajo, naj bi invalidom priznali grupe delovnih mest, na katerih so postali invalidi. Videti pa bi bilo ob tem tudi treba, če je mogoče še kako drugače pomagati invalidom. Eden od invalidov, ki preživlja 5-člansko družino, prejema samo 1.338,20 dinarjev mesečnih dohodkov.

Gmotne težave občutijo tudi družine delavcev, ki dalj časa bolujejo, in sicer zaradi določila, da se vzame za obračun nadomestila osebnega dohodka poprečje osebnega dohodka iz preteklega leta. Na predlog sindikalne organizacije je delavski svet že sprejel sklep o pavšalnem dodatku za bolne, in sicer v višini 4 dinarjev na delavnik. V prihodnje naj bi ta pavšalni dodatek zvišali, in sicer tako, da bi ga tisti, pri katerih se upošteva pri določitvi osnove za nadomestilo leto 1969, prejemale po 7 dinarjev na delavnik, tisti pa, pri katerih je osnova leto 1970, pa po 5 dinarjev na delavnik.

V Rudnikih svinca in topilnici Mežica je tudi okrog 20 delavcev, ki so se na dolgoletnem delu fizično izčrpali in postali delovni invalidi. Premeščeni so bili na slabše plačana delovna mesta, zaradi česar so — ne po lastni krivdi — prizadeti. Rudniški odbor sindikata predlaga, naj bi tem delavcem priznala solidarnostno razliko v osebnem dohodku. Dodatek naj bi bil odvisen od težine dela in od prebitega časa na delovnem mestu. Dodatek naj bi izplačevali tistim, ki so delali najmanj 15 let na najtežjih delih, in sicer iz posebnega solidarnostnega sklada. Tak način obračuna — dodatek bi prštili ob koncu obračuna — ne bi vplival na doseganje norm in ne bi prizadel posameznih enot. Seveda pa bi morala komisija za delitev osebnih dohodkov konkretizirati kriterije.

II. konferenca rudniškega odbora sindikata mežiških Rudnikov svinca se je zavzela tudi za uvedbo regresov za vzdrževane družinske člane, predlagala pa je še, naj bi preučili možnosti za uvedbo samopripevka za stanovanjsko gradnjo, in sicer zato, da bi hitreje reševali stanovanjske probleme tistih članov delovne skupnosti, ki živijo v neprimernih stanovanjih ali pa sč celo brez stanovanj.

M. L.

V SEŽANI: ZA OTROŠKI VRTEC

V nedeljo bo v Sežani 2.850 volivcev povedalo svoje mnenje o tem, ali so za to, da bi s samopripevkom pomagali zgraditi otroški vrtec ali ne. Prdstavniki družbenopolitičnih organizacij so na sestankih po terenu in v delovnih organizacijah obrazložili namen referendumu in potrebo, da bi s samopripevkom sofinancirali izgradnjo otroškega vrtca v Sežani. Če bo referendum uspel, bodo lahko zgradili nov otroški vrtec, ki bo sprejel 160 otrok, s tem pa bi pokrili potrebe za nekaj let. Samopripevek bi veljal za dobo treh let, in sicer od 1. marca 1972 do 28. februarja 1975. Plačevali bi ga vsi, ki so v rednem delovnem razmerju, in sicer 1,5 % od netto osebnih dohodkov, razen tistih, ki imajo mesečnega dohodka manj kot 800 dinarjev na mesec. Razen tega bi samopripevek plačevali občani, ki so zavezanci prispevka od dohodka od kmetijske dejavnosti, in sicer po stopnji 0,5 %. Plačevanja krajevnega samopripevka pa bi bili oproščeni še občani, ki dobivajo socialne podpore, invalidnine ali pokojnine pod 800 dinarjev na mesec, od kmetijske dejavnosti pa tisti, ki jim letni katastrski dohodek ne presega 200 dinarjev na gospodarstvo.

SLOVENSKE KONJICE

NOVI PROSTORI

V začetku letošnjega leta so v Slovenskih Konjicah odprli nov otroški vrtec, ki so ga postavili ob novem stanovanjskem naselju pod Skalcam. V njem je prostora za 120 otrok, gradbena dela in oprema pa je stala okoli 1.800.000 dinarjev.

S prvimi deli za novo stavbo so začeli sredi lanskega leta, ko je gradbeno podjetje „INGRAD“ iz Celja pozidalo temelje. Vsi ostali prostori pa so iz montažnih elementov „MARLESA“ iz Maribora. Pri izdelavi načrtov je sodeloval še Zavod za napredek gospodinjstva, potrebno opremo pa je izdelal Zavod za rehabilitacijo iz Celja.

Za Slovenske Konjice je novi objekt velika pridobitev zlasti zavoljo tega, ker je v neposredni bližini novega stanovanjskega okoliša. Vendar pa se sedaj družbeni dejavniki v teh krajih zavzemajo še za to, da bi zbrali potrebna denarna sredstva za obnovo stare stavbe, ki je vsa povojna leta služila otroškemu varstvu. Nekdanja graščina, v kateri so bili v varstvu otroci, ima ugodno lego ob vznožjih robovih Konjiške gore. Z anketo bodo sedaj ugotovili, koliko otrok je v tem predelu potrebnih varstva. Ko bodo podatki zbrani, se bodo tudi odločali o tem, v kolikšnem obsegu preurediti staro stavbo.

V. L.

DELAVKIN VSAKDAN • DELAVKIN VSAKDAN • DELAVKIN VSAKDAN • DELAV

»Pridne otroke imam!«

Vse manj je družin s številnimi otroki. Brnobičeva iz Izole je ena takih, ki po današnjih pojmih štejejo med „velike“. Oče in mati, vsak s svojim parom pridnih rok, potem pa še pet otrok. Starjši štirje se lepo vrstijo: 16, 15, 14 in 13 let jim je. Najmlajši, ki edini pravzaprav občuti, kaj je otroštvo, pa bo letos dopolnil šesto leto. „Malo imamo od življenja, otroci morajo delati in nimajo skoraj nič od otroštva, ampak — nesrečni vseeno nismo! Veste, zelo pridne otroke imam!“ mi je zapela GINA BRNOBIČEVA, ki se v Mehanotehniko enkrat dopoldne in drugič popoldne, kakor pač dela njena izmena, v vijakarni ubada s prebiranjem vijakov.

„Niti mož, ki tudi dela v Mehanotehniko, niti jaz sicer ne zasluživa veliko, ampak toliko vseeno je, da se nekako preživimo. Ampak: če ne bi imeli tudi nekaj malega zemlje in vinograda, zares ne vem, kako bi šlo samo z dvema plačama za sedem ust. Tako pa lačni nismo, streho nad glavo imamo, oblačimo se v staro; malo pokrpam in očistim, pa je! Otroci pa tudi imajo, kar potrebujejo za šolo. Najstarejša se vozi v gimnazijo v Koper, naslednji trije pa hodijo v osemletko v Izolo; čisto blizu imajo. Pridno se učijo in toliko pomagajo pri domačem in kmečkem delu. Ja, pridne otroke imam, že zdaj so tako skrbni!“

Brnobičeva Gina ne govori tjavdan. Svoje otroke hvali, ker jih lahko. Tudi njihov delavnik je namreč točno določen in razmejen. Tak „vozni“ red imajo v šoli, da vedno vsaj eden lahko po-pazni na najmlajšega, drugi pospravlja, tretji nakupuje in četrti pomaga enemu izmed staršev pri pripravljanju zaj-

trkov, kosil in večerij. Vmes se pa učijo in, kadar je čas za to, delajo tudi na polju ali v vinogradu.

„Kot družina smo skupaj vse nedelje in vsaj tri sobote na mesec, drugače pa smo vsak pri svoji dolžnosti,“ je nadaljevala Gina Brnobičeva. Vsakih nekaj tednov enkrat nanese, da sva z možem oba v službi v isti izmeni, kajti mož dela tudi ponoči. Ob takih tednih smo lahko še malo več skupaj, tudi malo manj skrbi je takrat, otroci so bolj veseli in zadovoljni, bolj sproščeni... Tako malo imajo od otroštva... Ampak: pridni in skrbni so, zdravi tudi, kot družina pa se vsi skupaj tudi lepo razumemo. Sploh pa ne razumem, zakaj se pogovarjate ravno z menoj! Veliko skrbi imam kot mati petih otrok, to je že res. Še zdaleč pa nisem v takem položaju kot nekatere

mojih sodelavk. Poglejte: pri nas dela tudi mati dveh otrok, katerih oče je alkoholik in se zdaj zdravi v Idriji. Take stvari se pač dogajajo, ni kaj pomagati. Ampak: oba otroka te moje sodelavke imata govorne motnje, sploh slabo govorita. Njuna mati pa mora hoditi v službo, da bi ju preživela, namesto da bi bila doma in se čimveč ukvarjala z njima, da bi čimprej začela normalno govoriti. Zdajle, ko se midva pogovarjava, te moje sodelavke sicer ni v službi. Ampak: s takimi materami bi morali govoriti, bolje od mene bi vedele povedati, kaj je življenje! Takih, kot sem jaz in moja družina, ki nima dosti od življenja, nesrečna pa le ni, je še veliko...“

VNOVIČ SAMA...

Kontrolorka v likalnici perila tovarne MURA v Murski Soboti MARIJA VARGA v življenju nima prave sreče. Potem ko ji je pred osmimi leti umrl prvi mož, je pred nedavnim v prometni nesreči izgubila še drugega. „Spet sem sama z vsemi skrbmi, za mlajši dve dekletki še moram skrbeti, medtem ko najstarejša že hodi v službo, k nam v Muro,“ je pripovedovala Marija Varga. „Zato ne morem trditi, da so gmotne skrbi najhujše, najbolj boleče. Hudo je to, ko si za vse drugo v bistvu sam, ko nosiš vso odgovornost...“

„Kako ste si sicer uredili življenje?“ vprašujem. „Najmlajša, naša Tatjana, pet let ji bo, je vsak delavnik od 7. do 15. ure v vrtcu na Tišini, kjer stanujemo v slabem stanovanju v tamkajšnjem gradu, stari

grad mu pravijo. V podjetju pa so mi šli toliko na roko, da jaz lahko delam dopoldne takrat, ko je popoldne v službi moja starejša hči Marjana, oziroma tudi obratno velja. Tako je ena izmed naju dveh vedno doma popoldne, ko Tatjanco pripeljemo iz vrtca, oziroma lahko pomaga pri učenju Jožici, moji srednji hčerki; v petnajstem letu je zdaj. Po tej strani je torej moje in naše skupno družinsko življenje še kar urejeno, čeprav smo vsi skupaj, kot družina, doma le ob sobotah in nedeljah. Drugače pa, saj si lahko mislite, kakšno je lahko življenje v družini, ki je izgubila že drugega očeta...“

Da, lahko si zamislil, ker sem tudi sam odrasčal, ne da bi ga imel ob sebi, ko sem ga najbolj potreboval. „Nekako se bomo že prebili in vzdržali,“ so tedaj govorili moja mati.

„Ni lahko, ampak pomoči ni, se bomo že pretolkli,“ je zaključila Marija Varga, popravila črno ruto na glavi in odhitela nazaj na delovno mesto.

M. GOVEKAR

VSE KARTE NA MIZO

Šola ali ljudje
na stranskem tiru?

Ni to večina, je pa pri nas še kar precej prosvetnih delavcev, ki nejevoljno zamahnejo z roko, če jim omeniš osnovno šolo za odrasle. Največkrat so to osnovnošolski učitelji in pogosteje iz sredine, ki je razvitejša. Včasih pa so to tudi ljudje iz podjetij.

Zelo hitro ti taki sogovorniki postrežejo s svojim globokim prepričanjem (brez dokazov), da so te šole „potuha“ za mladino, ki se prej ni hotela učiti, da to sploh niso šole za odrasle pač pa „popravljavnice“ za zaostalo mladino, da se v teh šolah zbira najbolj „neresen“ del mladine, iz katere kaj prida itak nikoli nič ne bo, da so torej te šole „problematične“, da so „šole na stranskem tiru“ in tako dalje. Seveda pa tudi njih skrbi tako velik osip v redni osnovni šoli, ki iz leta v leto komaj zaznavno pada. Zato je treba predvsem odpraviti vse razloge za osip v redni osnovni šoli...

S to zadnjo ugotovitvijo se očitno vsi strinjamo. Tako že precej let, medtem pa življenje za posamezne generacije nepovratno teče naprej in medtem del vsake generacije brez dokončane osnovne izobrazbe išče svojo pot v življenje, svoj prostor v družbi, svoj boljši kos kruha... Naše misli torej ne morejo in ne smejo biti uravnane le na jutri, ne da bi nas zanimalo, kaj se dogaja danes.

Praktiki, ki se srečujejo z mladimi ljudmi v osnovnih šolah ali oddelkih za odrasle, nas opozarjajo (sindikate!) na nekatera dejstva. Kako prepričljivejša so ta dejstva od tistih šablonskih etiket na račun osnovne šole za odrasle!

Od kod prihajajo na primer mladi ljudje v osnovno šolo za odrasle sredi gospodarsko in kulturno razvite Ljubljane? Podatki niso najnovejši, a verjetno današnji kaj dosti drugačni ne bi bili. Skoraj vsi po vrsti prihajajo iz delavskih družin, kjer bi dokazov bogastva in razvitosti našega glavnega mesta zaman iskali. Večina ima le enega roditelja ali pa sta se oče oziroma mati drugič poročila. Mnogim je dom pri tujih ljudeh. Ti otroci praviloma prej dozore, njihovo otroštvo je težko, nihče jim ni privzgojil delovnih navad. Iz njihovih slovenskih nalog veje žalostna družinska podoba: v družinskem okolju se ne počutijo dobro, ne spodbuja jih k učenju, v hiši je od pet do devet otrok (daleč več od slovenskega povprečja), pogosto razjeda družine alkoholizem in drugo. Vse to jih gotovo ni spodbujalo k dobremu delu v redni osnovni šoli, čeravno je po strokovnih ugotovitvah večina njih poprečno inteligentnih, nekateri tudi nadpovprečno. To so torej dejstva!

Vprašamo se torej lahko, kdo je na „stranskem tiru“: ali ni očitno, da so „iztirjeni“ najbolj ti mladi ljudje! Resnici na ljubo je treba povedati, da teh „iztirjencev“ na marsikateri ljubljanski osnovni šoli niso bili pripravljene šolati po osmih letih še naprej. In namesto da načelno razpravljamo o „problematičnosti“ osnovnih šol za odrasle, si raje priznajmo skrajno „problematičen“ socialni položaj te in take mladine, ki bo več ali manj tudi ostala „na stranskem tiru“, če ji ne bomo omogočili vsaj dopolnilno osnovno splošno izobraževanje. Večina teh mladih ljudi prihaja na osnovne šole za odrasle z resnimi pogledi na življenje. Prihajajo najštevilnejši, ker to terjajo od njih delovne organizacije, ki so jih pogosto že sprejele ali jih bodo pod pogojem, da končajo osemletko. Prihajajo mnogi, ker bi se radi poklicno izobraževali naprej. Le malo pa je takih, ki pač pridejo, ker to žele njihovi starši, a ti so po navadi iz drugih socialnih sredin.

SONJA GAŠPERŠIČ

USTANOVLJENA JE POGODBENA SKUPNOST ZA INDUSTRIJSKO PROIZVODNJO ŠOL IN TELOVADNIC

Dobro, hitro, ceneje

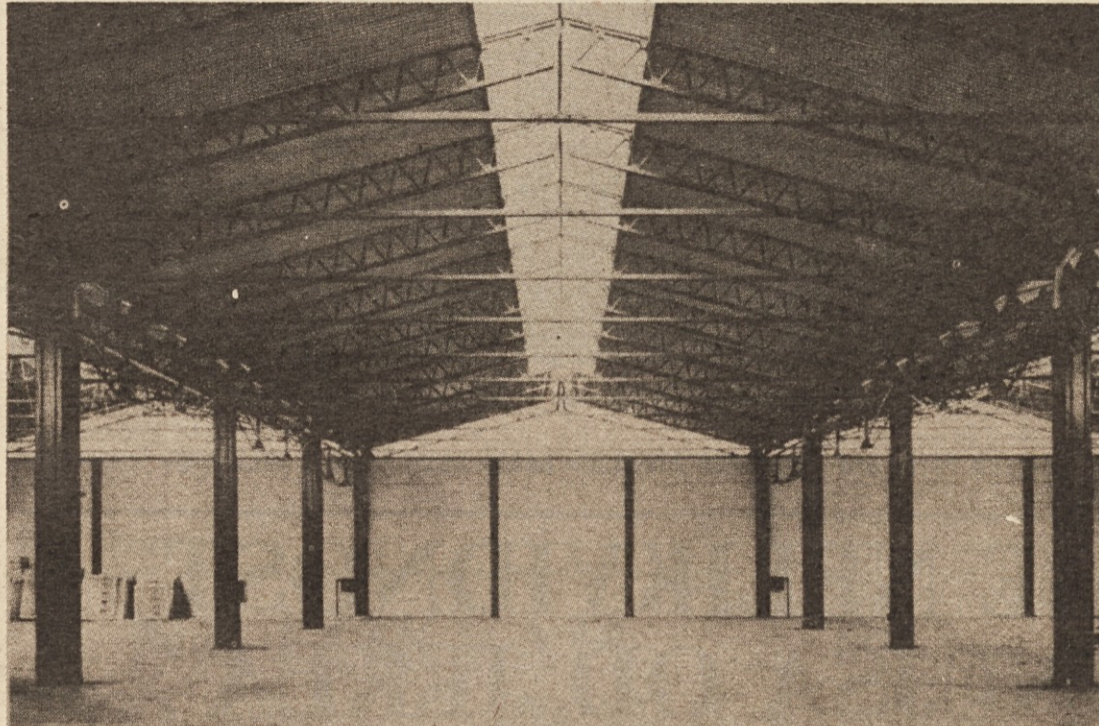
Program gradnje »100 novih šol v petih letih« smo prva tri leta dobro uresničevali ● Kot je bilo predvideno za ta čas, smo zgradili 67 novih šol, 117 pa je bilo obnovljenih ali dograjenih ● V to smo vložili načrtovanih 240 milijonov din ● Seveda pa smo pričakovali, da bomo za ta denar dobili 240.000 kvadratnih metrov šolskih površin, dobili pa smo jih le 139.000

Veliko razvrednotenje težko zbranega denarja (skoraj četrtino so prispevali občani!), pa to, da so ponekod klasično gradili nove šole preveč luksuzno, drugod zopet preskromno celo za sedanje razmere, pa dejstvo, da so ponekod občine poverile izgradnjo nove šole domačemu podjetju, ki zahtevni nalogi ni bilo kos, vse to je republiško izobraževalno skupnost že dalj časa usmerjalo v to, da spodbudi čim cenejšo gradnjo osnovnih šol in telovadnic. V prihodnjih letih bomo namreč morali zgraditi še precej novih šol, zlasti pa telovadnic in drugih športnih objektov ob šoli za

mladino in rekreacijo odraslih. Republiška izobraževalna skupnost je sama prevzela skrb

tej skupnosti. In še to, da izgradnja šol in telovadnic v Sloveniji nikakor ne pomeni zapi-

tržišča in celotno izgradnjo objektov vse od lokacijskih dovoljenj do predaje ključa.

TRIMO ima bogate izkušnje z montažno gradnjo športnih hal, zdaj pa bo prevzel v svoj proizvodni program tudi montažno gradnjo šol in telovadnic. Na sliki: del konstrukcije za športno halo

za razvojno delo na tem področju, izdelavo idejnih zasnov posameznih prostorskih rešitev in posameznih normativov. Seveda pa so ugotovili, da zahtevam glede možnosti spreminjanja notranjosti teh objektov, kar bo nedvomno razvoj šolstva v prihodnje terjalo, mnogo bolj ustreza industrijsko-montažna gradnja kot pa klasična gradnja teh objektov. Seveda zopet ob pogojem, da se ohrani kvaliteta in estetski videz gradnje in ob težnji, da se gradnje pospešijo in pocenijo. Zato so dali pobudo za sodelovanje med šolstvom, projektanti in izvajalci, pobudo za pogodbeno skupnost za industrijsko proizvodnjo šol in telovadnic.

Minuli torek so v prostorih Izobraževalne skupnosti SRS sklenili sporazum o pogodbenem sodelovanju med Izobraževalno skupnostjo SRS, Republiškim sekretariatom za prosveto in kulturo, Zavodom za šolstvo, ki jih čaka še nadaljnje delo pri izdelavi ali korekturah različnih idejnih zasnov šolskega prostora in s tem v zvezi različnih normativov, na drugi strani pa so kot partnerji tega sporazuma gospodarske organizacije kot izvajalci vsega dela pri izgradnji montažnih šol in telovadnic — vse do predaje ključa: to sta „Lesnina“ in „Pristan“ iz Ljubljane, „Projektmetal“ iz Ljubljane, trebanjska industrija montažnih objektov „Trimo“ ter tovarna „Elan“.

ZA 30 % CENEJE

Ta sporazum med drugim predvideva strokovno posvetovalni organ te pogodbene skupnosti, ki naj bi tekoče reševal vsa pomembna vprašanja, ki zadevajo funkcionalnost objektov in organizacijo dela. V sporazumu pogodbene stranke ugotavljajo, da vsaka od podpisnic že sodeluje v procesu izgradnje šol in telovadnic, da razpolagajo z določenimi kapacitetami, da pa vidijo izrazito prednost v skupnem nastopu in združevanju kapacitet. K temu dodajmo na tiskovni konferenci ob podpisu sporazuma poudarjeno misel, da sedanjih osem partnerjev ne pomeni zaprta vrata za katerokoli podjetje, ki ima možnosti in se hoče priključiti

ranja vrat tej skupnosti pred uveljavljanjem na širšem jugoslovanskem prostoru tako glede idejnih zasnov kot izvedbe in prodaje namembnih objektov. Drugo najpomembnejše, kar ta sporazum ureja, pa je delitev dela. „Projektmetal“ bo skupaj s pooblaščenimi strokovnimi kadri pogodbenih strank prevzel projektantska dela; „Trimo“, ki ima že bogate izkušnje z montažno gradnjo športnih hal, bo prevzel v svoj proizvodni program izdelavo šol in telovadnic ob konkurenčnih cenah glede na klasično gradnjo; „Elan“ bo pravočasno dobavljal in montiral vso opremo za telovadnice in sodeloval pri projektiranju zato, da bi zagotovili najboljše rešitve za montažo in razporeditev orodja; „Lesnina“ pa bo preko podjetja „Pristan“ prevzela proučevanje

MIRO CERAR
JE ZADOVOLJEN

Od montažne gradnje smemo pričakovati boljšo porabnost prostorov, hitrejšo gradnjo in seveda cenejšo. V Šentjanžu na Dolenjskem bo v kratkem predana namenu montažna telovadnica, prva te vrste, ki je bila dograjena v 30 dneh in že sama gradnja je cenejša od klasične za 30%. Telovadnico si je že ogledal Miro Cerar, ki jo je zelo pohvalil. Zanimivo je to, da bo enak montažni objekt Vzgojnemu zavodu v Planini pri Rakeku služil za učne delavnice. Vse pa kaže, da lahko upamo, da bomo že drugo leto dobili v Sloveniji prve montažne industrijsko zgrajene osnovne šole, saj je delo za njihovo idejno zasnov in normative že zastavljeno.

SONJA GAŠPERŠIČ

Pesem jih zbližuje ...

Pred meseci so v novomeški tovarni zdravil Krka ustanovili mešani pevski zbor. Danes šteje ta zbor že 70 članov. Med pevce so se vključili neposredni proizvajalci, delavci iz uprave, tehniki, inženirji, farmacevti, to je pisana družba, vse pa združuje in zbližuje veselje do lepe pesmi. Pod strokovnim vodstvom Janeza Žnidarja vadijo dvakrat tedensko, izostankov skoraj ni, vmes mora priti že kaj posebnega. V razgovoru s tremi člani pevskega zbora, ki so v organizacijskem odboru, smo zvedeli še marsikaj zanimivega.

Idejo za ustanovitev pevskega zbora v tem velikem novomeškem delovnem kolektivu se je porodila na proslavi ob 10. obletnici ustanovitve podjetja. Tedaj je namreč v podjetju pel moški pevski zbor „Dušana Jeraba“ iz Novega mesta. Nastop teh pevcev je spodbudil nekateri v podjetju, da so dali pobudo za izvedbo posebne ankete, ki naj bi dala odgovor na to, če je v Krki kaj pevcev. Odziv je bil presenetljivo dober. Za pevsko avdicijo se je prijavilo

več kot 80 pevcev. Glasbena strokovnjaka Tone Kozlevčar in Andrej Štukelj sta jih izbrala 70.

Po nekaj mesecih so imeli pevci že prvi nastop za člane svojega kolektiva. Javni nastop so imeli lani, 21. decembra za pripadnike naše armade, dan kasneje pa še za Novomeščane.

Izredno dobro so jih sprejeli in jih spodbudili za nadaljnje delo.

Zdaj se Krkini pevci pripravljajo na pomembnejše nastope v letošnjem letu. Če bo šlo vse po sreči, bodo zapeli na kongresu farmacevtov Jugoslavije, ko bo letos v Sarajevu. Sodelovali bodo tudi na pevskem festivalu v Šentvidu pri Stični in morda še kje drugje.

Člani zbora: magistra Anica Pavišič, Marjan Smrke in Anton Kranjc so pohvalili podporo, ki jo imajo pri vodstvu podjetja in vodstvu sindikata. V zbor bi radi vključili še več proizvajalcev, zlasti pa računajo, da se jim bo pridružilo še več mladih, ki jih je v Krki veliko.

Tekst in foto: SLAVKO DOKL

Člani Krkinega pevskega zbora na svojem prvem javnem nastopu

POPRAVEK

V članku „Armada, ki šteje 200.000 delavcev“, objavljenem v 6. številki DE, se je pri tiskanju vrnilo nekaj napak, ki so izmaličile smisel pravih stavkov. Zato objavljamo popravek.

„... Potreben bo velik skok v hitrosti in učinkovitosti pravih (in ne pravnih) ukrepov... Zato bo v prihodnje nujno treba upoštevati objektivno razliko med programi (in ne panogami!) in smotri osnovne šole za mladino in odrasle... V sindikatih pa se prav tako (in ne lahko!) zavzemajo, da bi sindikalna vodstva, izobraževalne skupnosti in zavodi za zaposlovanje sprejeli skupne akcijske programe za osnovno splošno izobraževanje zaposlenih...“

NA 10 CICERO

CELJE

Že nekaj let si gradbena podjetja na širšem celjskem območju želijo, da bi v Celju ustanovili vajensko šolo za gradbeništvo. Vzrokov za to je več. Med prvimi lahko naštejemo dejstvo, da vsako leto pada zanimanje za poklice v gradbeništvo. Nekaj zavoljo tega, ker v Sloveniji primanjkuje prostih mest v vajenskih šolah, nekaj tudi zavoljo tega, ker se vajenci težko odločajo, da grejo od doma, pa tudi če se že odločajo, največkrat pridejo domov, ker ne najdejo prostih mest za bivanje v internatih.

Težnja gradbenih podjetij podpira tudi medobčinski odbor sindikata gradbenih delavcev Celje. Komisija za izobraževanje pri medobčinskem odboru je že sprožila akcijo za ustanovitev šole za zidarje in tesarje. Po sedanjih podatkih bi to šolo obiskovalo v prvem letu že okrog 250 vajencev.

M. B.

DRAVOGRAD

V začetku prihodnjega šolskega leta bodo učence višjih razredov dravogradskega podružničnega šol v Šentjanžu, Libeličah in drugih krajih preselili na centralno osnovno šolo v Dravogradu. Za to so se odločili zavoljo tega, ker bi radi vsem otrokom nudili kvaliteten predmetni pouk in jih tako pripravili, da bi se uspešneje vključevali v srednje in poklicne šole. Pri dravogradski šoli bodo jeseni pripravili tudi celodnevno varstvo za učence in organizirali prevoz za šolarje. Otroci iz bolj oddaljenih krajev bodo med tednom stanovali v Dravogradu.

V. R.

● PRIPRAVE ZA ZDRUŽITEV SLOVENSKEGA ELEKTROGOSPODARSTVA

V Šoštanju razpisali referendum

Delavski svet Termoelektrarne Šoštanj je na zadnji seji, bila je v ponedeljek, 14. februarja, sklenil, da bo 15. marca tudi v tej elektrogospodarski organizaciji referendum, na katerem bodo zaposleni odločali o združenem delu in o ustanovitvi združenega elektrogospodarstva Slovenije.

Osrednji samoupravni organ šoštanjske Termoelektrarne je na tej seji soglasno sprejel predlog samoupravnega sporazuma o združenem delu in o ustanovitvi združenega podjetja elektrogospodarstva Slovenije, in sicer v besedilu, kot ga je februarja letos predlagala organizacijsko pravna komisija elektrogospodarskih podjetij Slovenije. Šoštanjčani so ob tem zahtevali samo, da z določbami samoupravnega sporazuma predlagatelji uskladijo tudi sheme, ki so priložene sporazumu.

Delavski svet Termoelektrarne Šoštanj je na seji imenoval tudi posebno 5-člansko komisijo za izvedbo referenduma ter imenoval svojega predstavnika v osrednjo komisijo za izdelavo referenduma v elektrogospodarskih organizacijah Slovenije.

(vš)

Do velikega podjetja

Gradbeno podjetje Zasavje v Trbovljah praznuje 25-letnico obstoja ● Kolektiv se je razvil v veliko gradbeno delovno organizacijo, dobro opremljeno in usposobljeno za najzahtevnejša dela ● Letos bodo dosegli za več kot 50 milijonov din celotnega dohodka

Zadnjih deset let so posvečali največjo pozornost tehnični opremljenosti, saj so izdali za nakup novih, sodobnih strojev in naprav nad 10 milijonov din, širili in opremljali pa so tudi stranske obrate in skrbeli za večje strokovno znanje svojih zaposlenih. Trboveljsko gradbeno podjetje Zasavje je dogradilo v središču revirjev domala vse industrijske objekte, nove tovarne, poslovne prostore, razen tega tudi šole, varstvene ustanove in seveda več sto novih stanovanj.

Lani se jim je priključil sevniški Gramat, s čimer so razširili obseg poslovanja in se usmerili tudi na proizvodnjo raznih vrst gradbenih materialov, med drugim tudi betonskih oblikovancev, raznih vrst tlakov in drugega materiala. Svoje gradbene storitve opravljajo tudi v Sevnici, poznajo pa jih tudi v Radečah.

Gradbeno podjetje Zasavje je poskrbelo tudi za svoje zaposlene. Pred leti so dogradili nov obrat družbene prehrane in nov samski dom, v katerem je 190 ležišč. Precej so storili za boljši in neposrednejši razvoj samoupravljanja in prešli na nagajevanje po delu.

Kolektiv bo v soboto svoj jubilej praznoval z zborovanjem v delavskem domu. Ob tej priložnosti bodo vsem zaposlenim, ki delajo v podjetju nad 20 let, izročili priznanja. Na zborovanju pa bodo seveda spregovorili tudi o nekaterih nadaljnjih načrtih.

-m-

NAČRTI RAVENSKIH ŽELEZARJEV ZA LETO 1972: 650 MILIJONOV DINARJEV REALIZACIJE IN ZA 5 MILIJONOV DOLARJEV IZVOZA

ŽAL JE NELIKVIDNOST TRDNEJŠA OD JEKLA

Za letos je predvidena skupna proizvodnja 412.000 ton jekla ● V tem letu naj bi na Ravnah še naprej povečevali finalizacijo plemenitih jekel ● Začetek proizvodnje industrijskih nožev v sodelovanju s prevaljsko tovarno rezalnega orodja

V pogojih nestabilnega tržišča in divjanja cen je Železarna Ravne na Koroškem dosegla v preteklem letu zadovoljive proizvodne in poslovne rezultate. Finančni načrt so, tudi zaradi hitre rasti cen, preseglji za četrtno, in sicer z realizacijo 617 milijonov dinarjev. Predvidena obsega izvoza pa niso dosegli. Težave, s katerimi se je srečeval okrog 3750-članski delovni kolektiv ravenških železarjev, so bile predvsem zaradi nelikvidnosti. Ravenski Železarni so kupci dolgovali 233 milijonov dinarjev, le-ta pa je na začetku tega leta dolgovala dobaviteljem 57 milijonov dinarjev. Zrudi nelikvidnosti so imeli težave pri redni oskrbi z reprodukcijskim materialom, nadalje pri zbiranju denarja za izplačilo osebnih dohodkov, in ne nazadnje, tudi pri zbiranju denarja za odplačilo anuitet za najeta investicijska posojila.

ZA PET ODSOTKOV VEČJA VREDNOST PROIZVODNJE

Za letošnje leto so ravenški železarji predvideli skupno proizvodnjo 412.000 ton jekla, blagovna proizvodnja pa je predvidena v višini 125.000 ton jekla. S tem bodo dosegli okrog 650 milijonov din realizacije, oziroma okrog 5 % več, kot so jo bili dosegli lani. Na tuja tržišča

Sredstvo za ohranitev svežine in vitalnosti

poljuveni

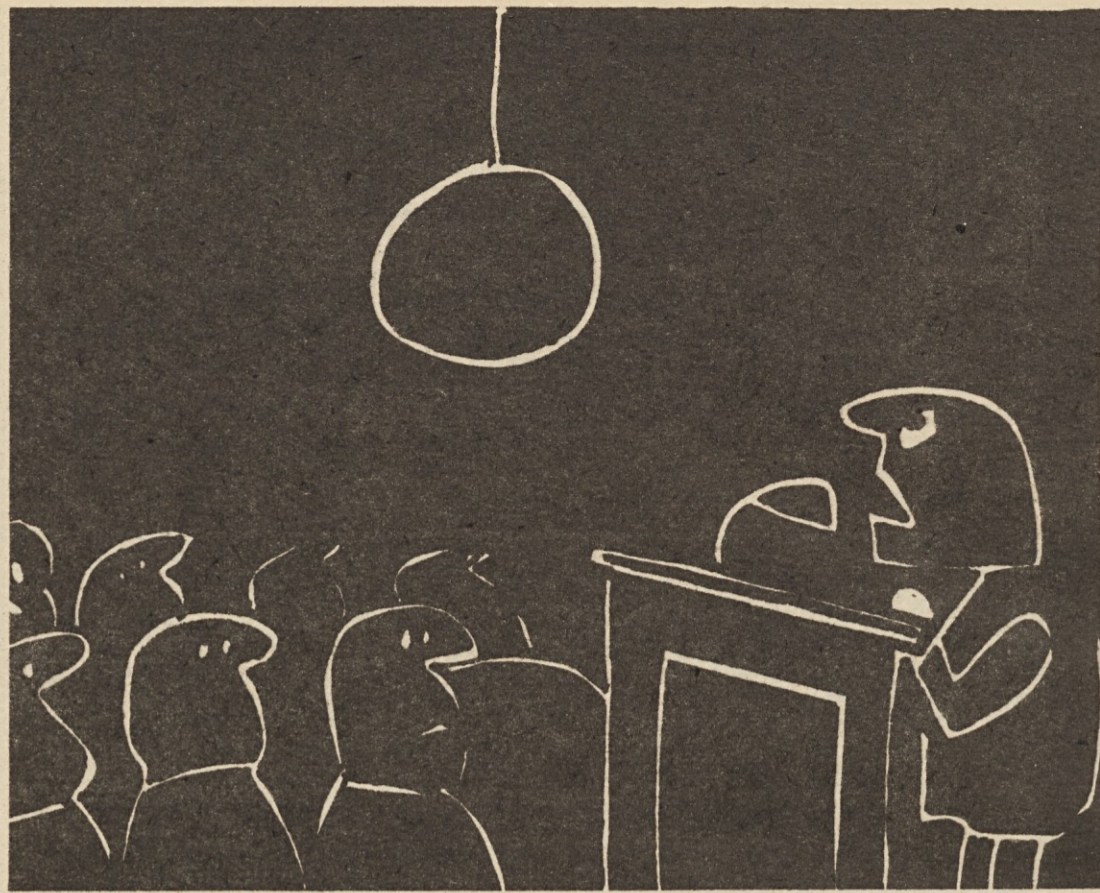
bodo prodali predvidoma 22.300 ton izdelkov, s čimer bi iztržili okrog 5 milijonov dolarjev. Prizadevali pa si bodo, da bi prodali na tuje še več izdelkov, kot je za zdaj predvideno. Ob tem naj zapišemo, da računajo v ravenški Železarni le na manjši porast števila zaposlenih, saj bi se naj povprečno število zaposlenih v letu dni povečalo le za okrog 60, in še to je odvisno od obsega naročil in splošnega gospodarskega stanja.

NOVO: PROIZVODNJA INDUSTRIJSKIH NOŽEV

V Železarni Ravne na Koroškem si bodo letos zlasti prizadevali, da bi še več plemenitega jekla ne samo pridelali, pač pa tudi finalizirali doma. V načrtu je tako povečanje proizvodnje pnevmatičnih orodij, in sicer v sodelovanju z inozemskim partnerjem, prav tako pa tudi večji obseg izdelave orodij za stiskalnice. Ravenska Železarna bo letos začela, kot računajo, z gradnjo novega obrata za proizvodnjo nožev, pri čemer računajo, da bodo v prihodnjih nekaj letih dosegli letno proizvodnjo 1000 ton industrijskih nožev. Ta proizvodni program bodo delili s Tovarno rezalnega orodja Prevalje. Sicer pa bodo v tem letu dograjevali še kovačnico in dopolnili ter izpopolnili nekatere metalurške naprave zato, da bi v še večji meri prešli na finalizacijo na področju kovinsko-predelovalnega kompleksa. Istočasno s prizadevanji za doseganje največjega obsega finalizacije plemenitih ravenških jekel bodo ravenški železarji storili tudi vse, da bi izvozili še več izdelkov, kot to

Ukrep, ki ima vrzeli

Odločbo o ukinitvi prodaje deviz jugoslovanskim turistom in dovoljenje, da ti turisti lahko prenesejo prek meje po 500 din, utemeljujejo uradno in neuradno s tem, da bomo tako prihranili v Jugoslaviji prek 60 milijonov dolarjev letno, tj. znesek deviz, ki smo jih doslej prodali domačim turistom. Točno je, da banke ne bodo izplačale teh deviz, vendar pa se zastavlja vprašanje, če bo Jugoslavija s tem kaj prihranila. Računati moramo namreč na to, da bodo naši turisti prodajali dinarje v tujini in da se bodo ti dinarji vračali v državo na različne načine, predvsem pa jih bodo prinašali s seboj tuji turisti. Tako lahko predvidevamo, da se bo avtomatično zmanjšal priliv deviz, in sicer vsaj za toliko, kolikor dinarjev bodo naši turisti prinesli v tujino. Upoštevati je treba tudi, da bodo tujci te dinarje kupovali po nižjem tečaju, kot pa bi v Jugoslaviji menjali svojo nacionalno valuto, prav tako pa ne bodo plačali bančne provizije.

- Tovariši, kaže, da bomo morali temeljito proučiti naše elektrogospodarstvo ...

Še letos združitev Sigma - TAP

Pred kratkim so samoupravni organi v tovarni Avtoopreme v Ptuj in v Sigm izbrali posebne štiričlanske komisije, ki naj bi pripravile vse potrebno za združitev teh dveh za ptujsko gospodarstvo pomembnih delovnih organizacij.

O tej integraciji so sicer že dolgo govorili, vendar ni bilo nikogar, ki bi se začel resneje ukvarjati z analizami in dokumentacijo, ki je za takšno odločitev potrebna. Sedaj, ko so izvolili posebne komisije, je moč pričakovati, da bodo v teh dveh delovnih organizacijah le našli skupni jezik ter tako združili vsa proizvodna sredstva, kar jim bo nedvomno omogočilo, da se bodo še hitreje razvijali. To je še posebej pomembno zavoljo tega, ker že sedaj obe podjetji proizvajata v glavnem za jugoslovansko avtomobilsko industrijo.

(h)

Novost na tržišču

V Opekarni Ljubečna so pred dobrim mesecem začeli izdelovati klinker opeko z ornamentiko. Sedaj izdelujejo opeko z dvema ornamentoma, kmalu pa bodo k temu dodali še nove vzorce. Prve količine te opeke, ki jo v Ljubečni izdelujejo edini v Sloveniji, so kupci razgrabili. Uporabljajo jo predvsem za zunanje fasade, pa tudi za stene v notranjosti in za kamine. Opeka z ornamentiko je prava poživitev na slovenskem tržišču. Razen tega pa je tudi cena zelo ugodna.

M. B.

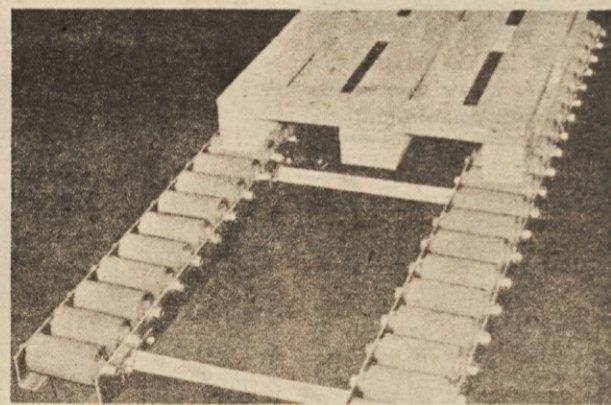
SESTAVNI ELEMENTI ZA PALETNI TRANSPORT

TRANSPORT PALET. Pri tem v glavnem mislimo na namestitev viličarjev, ki palete zagrabijo in prinesejo na določeno mesto. Fiksni stroški za transporter, voznika in nadomestne dele niso majhni. So pa gospodarni, kadar so vozne poti kratke. Nujna naloga inženirja za racionalizacijo je, da skrajša vozne poti naprav. Ta naloga naj se reši z »normaliziranimi elementi za paletni transport«.

Elementi so razviti po sistemu dograditvenih enot. Če se smiselno sestavijo, se lahko — po naročilu — gradijo vse transportne proge in palete se lahko premikajo tudi preko različnih ravnin.

TRANSPORTNI ELEMENTI ZA PALETNI TRANSPORT

Najcenejši element je paletna valjčna letev. Transport poteka z izrabo težnosti. V zanesljivo profilno jekleno ogrodje so v določenih razmakih vstavljeni tekalni valji, ki imajo veliko nosilnost. Palete pokažejo visoko stopnjo obrabe. Njihova teža ni vedno ravna. Zgodí se, da je zaradi hrapavosti (neravnine) le nekaj valjev močno obremenjenih. Razmak med valji naj zato ne bo premajhen. Letve so dolge ca. 1,5 m in se lahko povežejo v poljubno dolge proge!

GNANE PALETNE VALJČNE PROGE

se vstavijo tam, kjer ni na razpolago nobenega padca ali pa mora transport prisilno potekati na dve strani.

Valji z veliko nosilnostjo se vložijo v profile. Ležaji s prirobnico prevzamejo ležišče valjev. Vsaka valjčna os je opremljena z dupleksnim verižnim kolesom. Verige z valji opravljajo pogon od valja do valja. Motor z gonilom skrbi za pogon. Progo do ca. 1,5 m žene en motor. Pri daljših progah je treba namestiti več pogonov.

PALETNE ZATRPNE VALJČNE PROGE

se namestijo tam, kjer lahko pride do zastojev. Tukaj predstavljajo transportni elementi krožne verige, v katere so vsčavljeni tekalni valji.

Če pride do zastojev, se paleta ustavi in valjčna preproga se pod paleto enostavno odvali naprej. Na predajnih mestih se v zastojno progo vgradijo posebno razviti dodeleci. Zaradni tlak, ki nastane pri zastoji in zbiranju več palet, se lahko zmanjša s prestavljanjem nosila konstrukcije.

PALETNE VRTLJIVE MIZE

razdeljujejo palete, ki prihajajo iz glavnega toka na stranske proge. Kot sestavni elementi se namestijo v glavne proge. Na nosilo konstrukcije se položi kroglični rotacijski venec. Ta v največ primerih odzame del, gnan po valjni progí. Zračni cilindri ali električne naprave za prestavljanje, ki delujejo tudi z impulzom na daljinsko upravljanje, prestavijo mizo za 90°. Po odteku palete se miza samostojno zavrti nazaj v star položaj. Proces premikanja se lahko poljubno ponavlja. Pri majhnih ovogh palet je možno ustaviti mizo z normalnimi tekalnimi valji. Ta se prestavlja z roko.

Proizvajalcem, ki hočejo letve in mize izdelovati sami, so načrti za namestitev na razpolago.

IBT-Elit TRBOVLJE
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA
TONČKE ČEČEVE 45

Ženska namiznoteniška ekipa mariborske tovarne TAM (s trenerjem), ki uspešno tekmuje v okviru občinskega sindikalnega prvenstva. D. Z.

TRIM TUDI V SLOVENSKI BISTRICI

Komisija za šport in rekreacijo pri Občinskem sindikalnem svetu v Slovenski Bistrici je zelo ugodno sprejela akcijo TRIM in jo uvrstila tudi v okvir svojega delovnega programa za leto 1972.

Te dni že potekajo akcije za tolmačenje pomena nove oblike športne aktivnosti zaposlenih na področju občine Slovenska Bistrica. Akcija rekreativnega športa TRIM bo pričela na področju te občine s 1. marcem 1972, končali pa jo bodo 15. marca 1973. V tem času bodo udeleženci akcije dobili posebne kartone za vpisovanje doseženih rezultatov. Pogoj pa je najmanj 150 opravljenih aktivnosti in pravilno izpolnjeni karton akcije TRIM. Kartone in prospekte bodo udeleženci lahko naročili pri svojih osnovnih organizacijah sindikata ali tudi pri občinskem sind. svet.

Da bi akcija na področju občine kar najbolje uspela, je Občinski sindikalni svet razpisal še dodatno tekmovanje v tem okviru, to je tekmovanje v vključevanju članov sindikata v akcijo TRIM. Osnovna organizacija sindikata, ki bo vključila

največ članov v akcijo TRIM in bo izpolnila vse pogoje za osvojitve značke TRIM, bo prejela posebno priznanje, prav tako tudi osnovne organizacije, ki bodo osvojile 2., 3., 4. in 5. mesto.

Ob zaključku akcije (marca 1973) bodo v glasilu ObSS objavili končne rezultate tekmovanja na področju bistriške občine.

VIKTOR HORVAT

NOVA GORICA

NA LOKVAH STO SMUČARJEV

V organizaciji občinskega sindikalnega sveta Nova Gorica in v izvedbi občinske zveze za telesno kulturo ter smučarskega kluba Nova Gorica so bile minulo soboto na Lokvah sindikalne tekme v veleslalomu za občinsko sindikalno prvenstvo. Kljub slabemu vremenu, saj je ves čas močno snežilo, je bilo na startu več kot 100 smučarjev, tekmovalcev iz 18 delovnih kolektivov občine, kar doka-

zuje, da si smučanje vse bolj utira pot tudi v tovarne, ustanove in šole. Prav to pa je glavni in edini cilj takšnih iger, oziroma tekmovanj.

Proga sama je bila zelo težka. Kot je bilo pričakovati, so imeli največ uspeha kolektivi, kot so MEBLO, ELEKTRO Gorica, BOLNICA Šempeter, SOSKE ELEKTRARNE itd.

R. K.

● NA ROB DESETIM JUBILEJNIM ZIMSKIM ŠPORTNIM IGRAM SLOVENSKIH GRADBINEV

Prireditev, da malo takih!

● Gradbinci so se znova izkazali kot imenitni organizatorji

Konec minulega tedna so bile v Kranjski gori, našem najmikavnejšem in obenem najbolj dostopnem smučarskem centru, jubilejne X. zimske športne igre gradbincev Slovenije. Izredno zahtevno nalogo, to je organizacijo letošnjih zimskih iger gradbincev, je to pot prevzelo Splošno gradbeno podjetje Projekt iz Kranja. Kljub nepredvidenemu slabemu vremenu, v petek je deževalo, v soboto pa prav neprijetno snežilo, je organizator opravil svojo nalogo več kot vzorno. Vše od začetka do konca, od prvih tekem v veleslalomu za moške, pa do slavnostne otvoritve iger pred hotelom Larix in zaključka, ni prišlo niti do najmanjšega spodrsaljaja, še manj do zamude. Celotna organizacija je bila zares na najvišji ravni.

Več kot 500 prijavljenih tekmovalcev teh iger priča, da so postale zimske športne igre slovenskih gradbincev ena najbolj množičnih zborovanj in zbliznanj gradbenih delavcev Slovenije in da se na snegu krepi in rekreira vse več mladih in starejših, da osvaja lep šport na snegu vse večje število gradbincev.

To so dejstva, ki jih spoznava in obenem tudi odobrava vse več delovnih organizacij. Zato igre uspevajo in postajajo prava manifestacija moči in sodelovanja slovenskih gradbincev.

„Igre imajo veliko širši na-

men, kot pa je tekmovanje samo...“ so v Kranjski gori poudarili letošnji organizatorji, predstavniki SGP Projekt iz Kranja. „Tu se uspostavljajo nova prijateljstva, tu se izmenjujejo delovne izkušnje in širokemu krogu ljudi je omogočena prepotrebna rekreacija. Dalje se na igrah kalijo novi mladi športniki, novi organizatorji in tudi tu lahko pokažejo sindikalne organizacije in njihovi predstavniki, kaj zmorejo. Skratka, namen iger je zares vsestranski in zato tudi splošno družbeno koristen!“

In kateri športniki so pobrali na X. jubilejnih zimskih športnih igrah slovenskih gradbincev najbolj dragocene lovorike?

Najvišje priznanje, to je prvo mesto v ekipni uvrstitvi, so si priborili smučarji Industrijskega montažnega podjetja Ljubljana. Zbrali so kar 1.573,26 točke in s tem precej pustili za seboj drugo-plasirano ekipo jeseniškega gradbenega podjetja Sava, ki si je v močni konkurenci priborila 1.351,30 točke. Na tretje mesto v skupni uvrstitvi so se plasirali športniki Ljadisa, na četrto splošnega gradbenega podjetja Projekt Kranj in na peto predstavnik podjetja Slovenija ceste Ljubljana. Slede: 6. Tehnik – Škofja Loka, 7. Geodetski zavod SRS Ljubljana, 8. Investicijski biroji Trbovlje, 9. Splošno gradbeno podjetje

Konstruktor Maribor, 10. Obnova, gradbeno podjetje Ljubljana, 11. Nivo, splošna vodna skupnost Savinja, Celje, 12. Bohinj, gradbeno podjetje Bohinjska Bistrica, 13. Inženirski biro – Elektroprojekt, Ljubljana itd.

In najboljši med posamezniki?

Veleslalom ženske: 1. Bevc Heda, 2. Kores Anica, 3. Pirnat Metka, 4. Košič Krista, 5. Potočnik Štefka itd.

Veleslalom moški od 33 do 40 let: 1. Klinar Stanko, 2. Janez Šarec, 4. Jemec Janez, 4. Lakota Miran, 5. Štrucelj Alojz, 6. Čučnik Ivo itd.

Veleslalom moški nad 40 let: 1. Dobrovoljc Dušan, 2. Gašperin Franc, 3. Naglič Jože, 4. Cizelj Marjan, 5. Kaltnekar Dušan, 6. Lapajne Miloš itd.

Veleslalom moški do 33 let: 1. Klinar (Sava), 2. Čop (Sava), 3. Žakelj (IMP Ljubljana) itd.

Tek – ženske: 1. Potočnik Štefka, 2. Weiss Breda, 3. Uršič Francka itd.

Tek – moški do 33 let: 1. Kalan Filip, 2. Zupan Franc, 3. Grad Emil, 4. Šubič Jože, 5. Dolenc Jure, 6. Obrul Milan itd.

Teke – moški nad 33 let: 1. Krajnc Gašper, 2. Repinc Jože, 3. Ravnik Vlado, 4. Preželj Anton, 5. Zupan Janez, 6. Gorjanc Peter, 7. Stanovnik Pavel itd.

U.

SINDIKALNO PRVENSTVO OBČINE LJUBLJANA-CENTER

V organizaciji Mestne zveze za telesno kulturo v Ljubljani in komisije za šport v delovnih organizacijah pri mestnih sindikatih je bilo minulo soboto v Kranjski gori drugo sindikalno prvenstvo občine Center. Kljub slabim vremenskim razmeram je uspelo organizatorjem od 235 prijavljenih tekmovalcev in tekmovalcev spustiti po dveh veleslalom progah kar 158 tekmovalcev in tekmovalk.

Ekipno so se najbolje uvrstili predstavniki podjetja Intertrade. Na drugo mesto so se uvrstili predstavniki Slovenija ceste, na tretje mesto Iskra-Commerca, četrto Elektro Ljubljana, peto Kartonažne tovarne itd.

Med posamezniki pa so se najbolje uvrstili – pri moških v prvi kategoriji Lukež Borut (Steklo), v drugi kategoriji Volk Danilo (Intertrade) in v tretji kategoriji Borštnar Božidar (Iskra-Commerca). Pri ženskah pa – v prvi kategoriji Konte Breda (SDK), v drugi kategoriji Pelan Jelka (Jugotekstil) in v tretji Dermota Jelka (Intertrade).

XIV. TEKSTILIADA

Športna tekmovanja tekstilcev v Sloveniji imajo že dolgo tradicijo. Letos bo tekmovanje v veleslalomu na programu že štirinajsti ter je vsako leto organizirano v drugem kraju.

Letos se bodo tekstilci zbrali 19. februarja na Pohorju, kjer bodo pomerili svoje moči v posamezni in ekipni konkurenci. Pokrovitelj tekmovanja je republiški sindikat za industrijo in rudarstvo Slovenije, organizator pa OOS MTT iz Maribora.

Organizatorju se je doslej prijavilo kar 350 smučarjev iz delovnih organizacij tekstilne industrije, tekstilnih šol, tekstilnih institutov in grosističnih tekstilnih trgovskih podjetij.

Razmah množičnosti na tekmovanjih je posledica prijateljskih stikov tekstilcev iz vse Slovenije, ki jim je tekmovanje v smučanju možnost, da se srečajo z znanci, prijatelji, sošolci in poslovnimi partnerji na belih poljanah.

Tekmovanje, ki bo na smučiščih Habakuka, bo organiziral 100-članski organizatorski štab, ki bo pripravil tri proge. Tek-

movanja se bodo odvijala istočasno na vseh treh progah. Časi bodo merjeni z električnimi aparati Longynes. Tehnično izvedbo tekmovanja je prevzel SK Branik, kar je garancija organizatorju, da bo tekmovanje brezhibno izvedeno.

Tekmovalci bodo razdeljeni pri moških v štiri starostne skupine ter eno žensko. V moški konkurenci nastopajo mladinci, mlajši člani do 35 let, starejši člani od 35 do 45 let in seniori nad 45 let. Za ekipnega zmagovalca se upoštevajo rezultati ene članice, dveh mladinskih članov, enega starejšega člana in enega seniora. Lanskoletna zmogovalka v ekipni konkurenci je bila Bombažna predilnica Trzič, ki je pokal osvojila v trajno last. Tako bo letos pokal pokrovitelja republiškega sindikata za rudarstvo in industrijo nov. Za posamezne zmagovalce

oz. prve tri plasirane je organizator pripravil izredno lepe plakete – izdelek AUREJA Celje.

Organizator MIT pa se ni pripravil samo po organizacijski plati, temveč je skrbno pripravljati tudi svoje smučarje, ki so že zmagali ekipno leta 1966 in 1969. Že od oktobra izbrana vrsta smučarjev MIT vadi pod vodstvom prof. Rajtmajerja, kar daje velike upe za dobro uvrstitev domačih tekmovalcev.

Zaključek XIV. tekstiliade bo s svečano podelitvijo plaket in pokalov najboljšim v soboto 19. februarja v hali C na Mariborskem sejmišču. Za prav vse tekmovalce pa so pripravljene praktične nagrade.

Za malo olimpiado tekstilcev iz vse Slovenije v smučanju je res skrbno pripravljeno. Skrbi organizatorja so sedaj namenjene le še muhasti pohorski zimi. J. RAIŠP

SATURNUS PRVI NA POHORJU

Pod pokroviteljstvom direktorja TAM ing. Stojana Perhava in v organizaciji smučarskega kluba TAM je bilo preteklo soboto na Pohorju I. tekmovanje smučarjev zaposlenih v avtomobilski industriji Slovenije.

Na tekmovanju so nastopili tekmovalci iz osmih delovnih kolektivov: SATURNUSA, LITOSTROJA, AVTOMONTAŽE iz Ljubljane, IMV Novo mesto, SIGME in TAP Ptuj ter AVTOOBNOVE in TAM Maribor. Skupno je bilo na startu 70 tekmovalcev v treh moških starostnih razredih in enem ženskem razredu. Tekmovanje je bilo posamezno in ekipno po starostnih razredih, ter za skupnega zmagovalca.

Največ uspeha so imeli predstavniki SATURNUSA Ljubljana z zmago v dveh ekipnih konkurencah in z osvojenim prvim mestom v skupnem plasmanu. Tudi domačini oziroma organizator je osvojil dve prvi mesti med posamezniki in eno med ekipami. Samo tekmovanje je potekalo v izredno težkih pogojih, ves čas tekmovanja je deževalo, zato je bila progla nekoliko krajša in precej težka. Po tekmovanju je bilo skupno kosilo za tekmovalce in vodje ekip v restavraciji TAM, kjer je generalni direktor ing. Perhava podelil najboljšim posameznikom zlate, srebrne in bronaste kolajne, ekipnim zmagovalcem pokale v trajno last, ter skupnemu

zmagovalcu SATURNUSU pokal kot najboljšemu kolektivu na tekmovanju. Predstavniki sodelujočih delovnih organizacij so se na skupnem sestanku dogovorili, da bo prihodnje leto organizator II. srečanja smučarjev avtomobilske industrije SATURNUS iz Ljubljane.

REZULTATI:

Skupni zmagovalec SATURNUS Lj. 141 točk; 2. TAM 129 točk; 3. IMV Novo mesto 93, ekipe do 35 let: 1. TAM 103; 2. IMV 93; 3. SATURNUS 89; ekipe od 35 do 45 let: 1. SATURNUS 33; 2. TAM 13 točk; Posamezno do 35 let: 1. Anželak TAM 51,4; 2. Kovačič IMV 56,1; 3. Kalan LITOSTROJ

57,1; 4. Turk IMV 57,9; 5. Kralj SATURNUS 58,6; 6. Hercog TAM 59,7. Od 35 do 45 let: 1. Kramaršič TAM 1,04,3; 2. Lavriša 1,09,0; 3. Kunšič 1,19,0; 4. Smrajc 1,21,6; 5. Medič 1,24,0 – vsi SATURNUS; 6. Fabjan AVTOMONTAŽA 1,51,8; nad 45 let: 1. Rakušček SATURNUS 48,0; 2. Kreač TAM 48,8; 3. Kobilica 51,8; 4. Deizinger oba SATURNUS 51,9; 5. Godunc TAM 52,1; 6. Jarc SATURNUS 53,9; ženske: 1. Hren IMV 44,5; 2. Ronutti 54,2; 3. Vrečko 57,4 – obe TAM; 4. Veselič 1,10,5 5. Krznar 1,21,8; obe SATURNUS. 6. Mali AVTOMONTAŽA 1,28,1.

J. RAIŠP

CELJANI POSKRBELI ZA TRIM PROGE

Smučarski tečaj za odrasle, ki ga je organizirala komisija za oddih in rekreacijo pri občinskem sindikalnem svetu Celje, je opravilo letošnjo zimo 75 ljudi. Vsi tečajji so bili na smučiščih v neposredni bližini Celja.

K temu naj še dodamo, da so poskrbeli Celjani za dve smučarski „trim“ progi, na Golteh in pri Celjski koči. Proga na Golteh je odprta ob sobotah in nedeljah od desetih do dvanajstih, ob delavnikih pa popoldne od pol štirih do petih zvečer.

-a.

DC-9 bo poletel za naročnike DE

DELAVSKA ENOTNOST praznuje 20. novembra letos svojo tridesetletnico. Tudi vi se uvrstite v krog njenih prijateljev. Postanite bralci našega tednika, naročite se nanj! Razen tega, da vas Delavska enotnost vsak teden sproti seznanja z aktualnimi dogajanja doma, v vašem podjetju, vašem kolektivu, v vaši organizaciji, v vašem kraju, v vaši občini.

VAS VSAK MESEC TUDI NAGRADI!

V jubilejnim tridesetem letu smo v uredništvu Delavske enotnosti namestili dva bogata bobna sreče. Enkrat na mesec vse do 20. novembra ju bomo zavrteli. Vsak mesec novo presenečenje. Delavska enotnost nagraduje vaše zupanje, vaše prijateljstvo, vašo zvestobo.

KAKO BOMO NAGRAJEVALI?

PRVI BOBEN SREČE je namenjen našim novim in starim naročnikom.

DRUGI BOBEN SREČE pa je namenjen zbiralcem novih naročnikov. O sreči bo odločal žreb.

KOGA BOMO NAGRADILI?

Prvi boben sreče je rezerviran za vsakogar, ki bo naročil Delavsko enotnost na dom in plačal za prihodnjih 12 mesecev celoletno naročnino 26 dinarjev. To pa je tudi boben vseh tistih, ki so naročnino na Delavsko enotnost že doslej sami plačevali in so jo obnovili tudi za letošnje leto.

Drugi boben sreče je rezerviran za tiste, ki bodo zbirali nove naročnike Delavske enotnosti. To pa je lahko vsakdo, ki bo med svojimi znanci, prijatelji, tovariši, sodelavci zbral po pet novih naročnikov Delavske enotnosti, ki bodo tudi poravnali celoletno naročnino na list. Za vsakih pet na novo zbranih naročnikov bo vsak zbiralec novih naročnikov avtomatično prejel lepo knjižno nagrado. Najvažnejše pa je: vsakih pet na novo zbranih naročnikov prinese zbiralcu nov kupon za sodelovanje pri nagradnih žrebanjih. Vsak nov kupon pa prinaša novo knjižno nagrado in povečuje možnost za dobitek pri žrebanju!

KAKO BOMO ŽREBALI?

Žrebanje bo enkrat mesečno, vsakokrat med 15. in 20. v mesecu. Žrebanje bo v prostorih uredništva Delavske enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, vsakokrat pa mu bodo prisostvovali razen članov uredništva tudi predstavniki javnosti in bralci. Imena izžrebanih nagradencev bodo objavljena v Delavski enotnosti hkrati z razpisom novega nagradnega kola. Ne pozabite torej vsak mesec med 15. in 25. pogledati zadnje strani Delavske enotnosti!

Vsi, ki smo jim namenili bobna sreče, lahko

sodelujejo do konca našega nagradnega žrebanja, TO JE DO 20. NOVEMBRA LETOS. Pravico do nadaljnega žrebanja izgubi samo tisti novi ali stari naročnik, ki mu bo žreb dodelil nagrado.

Zbiralcem novih naročnikov pa se uniči samo tisti kupon, ki je bil izžreban, vsi drugi kuponi ostanejo v bobnu. Če bi bila izžrebana v enem kolu sreče dva kupona istega zbiralca, lahko le-ta eno nagrado prenese na tistega, ki ga bo sam določil.

Več zbranih naročnikov, večje možnosti za nagrado!

TO PA ŠE NI VSE!

Nagrade smo pripravili tudi ZA OBČINSKE SINDIKALNE SVETE, KI ŠIRIJO SVOJ LIST DELAVSKO ENOTNOST MED ČLANSTVOM. Nagradili bomo:

— občinski sindikalni svet, na katerega območju se bo letos najbolj dvignilo število naročnikov;

— občinski sindikalni svet, na katerega območju se bo letos najbolj dvignil odstotek naročnikov na Delavsko enotnost v primerjavi s številom zaposlenih.

Podatke o naraščanju števila novih naročnikov bomo objavili v Delavski enotnosti enkrat mesečno. Prve nagrade pa bomo podelili ob koncu junija letos. Pripravili smo dva družinska šotora. Za sklepno slovesnost ob 30. obletnici Delavske enotnosti pa smo pripravili dve glavni nagradi za tista občinska sindikalna sveta, ki bosta tedaj na vrhu lestvice po teh pozicijah. Za zdaj naj povemo le to, da gre za presenečenje.

KDAJ BOMO PRVIČ ŽREBALI?

Oba bobna sreče se bosta prvič zavrtela v sredo, 22. MARCA LETOS. Rezultate žrebanja z novim razpisom nagrad boste lahko prebrali v številki Delavske enotnosti, ki bo izšla 25. marca letos.

KOLIKO IN KAKŠNE BODO NAGRADE?

22. marca bo žreb določil skupaj 10 starih in novih naročnikov, od katerih bo vsak prejel bogato kolekcijo kozmetičnih proizvodov znane ljubljanske tovarne ILIRIJA, uredništvo Delavske enotnosti pa bo vsakemu izžrebanecu zagotovilo brezplačno naročnino na naš list za naslednjih 12 mesecev.

Tega dne bo žreb izbral tudi tri kupone zbiralcev novih naročnikov. Vse tri nagrade so enake: z letalom DC 9 Ineks-Adria enodnevni izlet za dve osebi v Pulj s prevozom do letališča Brnik in kraja stalnega prebivališča.

Ime in priimek

Naslov

Podpis

1

2

3

4

5

Vsak novi naročnik potrdi zbiralcu naročnikov s podpisom svoj pristavek in sam vplača naročnino za 12 mesecev na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991

Ime, priimek in točen naslov zbiralca naročnikov:

NARTALAS

Šele sedaj lahko uživate vse prednosti pravih las, vendar brez njihovih napak. Lasulje lahko češete, kolikor hočete, lesk in lepota ostaneta. Lasulja torej živi, podobno kot pravi lasje. Pričeska je praktična, sodobna in elegantna. Lasulje Nartalas so izdelane iz vlakna Dynel, ki je v ZDA najbolj cenjeno.

Zenske lasulje Maja, Julija, Vesna in Klavdija ter moška lasulja Romeo.

Obiščite specializirane prodajalne Nartalas Boutique Ilirija, Ljubljana

Naročam Delavsko enotnost

Ime in priimek: .....

Točen naslov: .....

Naročnino za 12 mesecev v znesku 26.- din bom poravnal na tekoči račun ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, št. NB 501-1-991